

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการพัฒนางานวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดมหาสารคาม การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการพัฒนา
 - 1.1 ความหมายของความต้องการ
 - 1.2 ความหมายของการพัฒนา
 - 1.3 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความต้องการพัฒนา
 - 1.4 การวัดความต้องการ
2. แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน
 - 2.1 ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน
 - 2.2 ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน
 - 2.3 ประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน
 - 2.4 รูปแบบและลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน
 - 2.5 กระบวนการและขั้นตอนของการวิจัยในชั้นเรียน
 - 2.6 ปัญหาและอุปสรรคในการวิจัยในชั้นเรียน
 - 2.7 การสนับสนุนงานวิจัยในชั้นเรียน
 - 2.8 การบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 3.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 3.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนา

1.1 ความหมายของความต้องการ

มนุษย์ทุกคนล้วนมีความต้องการในด้านต่างๆ มากมาย ในแต่ละคนย่อมมีความต้องการแตกต่างกันและมีความต้องการในระดับที่มากน้อยแตกต่างกัน ได้มีนักวิชาการและผู้ศึกษาได้ให้แนวคิด ความหมายเกี่ยวกับความต้องการไว้หลายท่าน ดังต่อไปนี้

ซีเวอร์แมน (เสกศักดิ์ เขยชม, 2544 : 8 ; อ้างอิงมาจาก Silverman, 1975 : 203) ได้กล่าวว่า ความต้องการมาจากการขาดแคลนความสมดุลทั้งภายในร่างกายและสิ่งแวดล้อมภายนอก แล้วทำให้เกิดแรงขับ (Drive) ขึ้น ความต้องการของคนมีมากบ้างน้อยบ้างอยู่ตลอดเวลาและทุกคนล้วนมีความต้องการด้วยกันทั้งสิ้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2539 : 1) ได้กล่าวถึงความต้องการในการพัฒนาว่าเป็นเพราะกระแสโลกาภิวัตน์ที่ทำให้โลก “ไร้พรมแดน” และกระแสผลักดันต่างๆ ทำให้ประเทศต้องแข่งขันกับนานาประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพื่อให้ประเทศมีศักยภาพในการแข่งขันและยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคง และมีศักดิ์ศรีอยู่ในสังคมโลกบนฐานแห่งความเป็นไทย ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนา “คน” และ “คุณภาพคน” โดยเห็นว่า “คนเป็นทั้งเหตุปัจจัยและผลลัพธ์ที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศ” ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างที่เกิดขึ้นแล้วในหลายประเทศที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองด้วยดีด้วยประชากรที่มีคุณภาพ การพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 จึงเน้นคนเป็นศูนย์กลางหรือจุดมุ่งหมายหลักของ การพัฒนา โดยมุ่งให้ทุกคนมีการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ และมีโอกาสที่จะมีส่วนร่วม ในการพัฒนาประเทศทุก ๆ ด้านอย่างเต็มที่

ทรงพล ภูมิพัฒน์ (2540 : 103) กล่าวถึง ความหมายของความต้องการว่า ภาวะที่ขาดแคลนของบุคคลในสิ่งที่จำเป็นจริงเพื่อการดำรงชีวิตให้อยู่รอด เช่น คนเราโดยทั่วไปต้องการในปัจจัย 4 มีอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และเพื่อการคงไว้ซึ่งพืชพันธุ์ มนุษย์เราก็คงต้องการสืบพันธุ์ที่เรียกว่า มีความต้องการทางเพศอีกด้วย

สุญาณี สุทธิพงษ์ (2540 : 11) ความต้องการในการพัฒนาบุคคลก็เพื่อเป็นการตอบสนองความเปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจ ทางสังคม การเมือง ความก้าวหน้าทางวิชาการสมัยใหม่และการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ ซึ่งจะเป็นการเตรียมกำลังคนที่มีอยู่ให้มีศักยภาพสำหรับนำไปพัฒนาประเทศชาติต่อไป

เสกศักดิ์ เขยชม (2544 : 8) ให้ความหมายของความต้องการว่า เป็นพฤติกรรมของคน ที่อยากได้ อยากมีหรือปรารถนาในสิ่งที่เขาขาดอยู่ เพื่อที่จะนำไปทดแทน หรือปรับเข้าสู่ ภาวะสมดุล ทำให้ตนเองสามารถบรรลุจุดหมายที่ปรารถนาได้

จึงอาจกล่าวได้ว่า ความต้องการ หมายถึง สิ่งจูงใจให้เกิดพฤติกรรม หรือการกระทำ หรือภาวะขาดแคลนที่ต้องการการตอบสนอง ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ถูกกระตุ้นโดยแรงขับของ แต่ละบุคคล โดยมีจุดหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งอาจจะสมประสงค์ในความปรารถนาอัน เกิดจากแรงจูงใจ หรือภาวะขาดแคลนนั่น ๆ ได้

1.2 ความหมายของการพัฒนา

การพัฒนาเป็นสิ่งจำเป็นต่อประสิทธิภาพของงานเป็นอย่างมาก ได้มีนักวิชาการได้ให้ ความหมายของการพัฒนาไว้หลายท่าน ดังนี้

วิลาส สิงห์วิสัย และบุญเลิศ ไพรินทร์ (2532 : 60) กล่าวว่า การพัฒนาบุคคลเป็น กระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งหมด ซึ่งได้แก่ การเปลี่ยนแปลง ด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ และทัศนคติ โดยอาศัยกระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ ซึ่งจะ ครอบคลุมกระบวนการจัดการศึกษาให้คนทุกคนและทุกระดับ ให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ และทัศนคติอันพึงปรารถนาของสังคม และประเทศชาติ รวมทั้งการฝึกอบรม การสอนงาน การสับเปลี่ยนหมุนเวียน หรือแม้แต่กระบวนการในการพัฒนาตนเองอีกด้วย

दनัย เทียนพุฒ (2539 : 149) ได้กล่าวว่า การพัฒนาบุคคล ในความหมายใหม่จะ หมายถึง การบูรณาการเพื่อใช้การศึกษ้อบรม และการพัฒนาบุคคล การพัฒนาอาชีพ การพัฒนาองค์การ

สุญญาณี สุทธิพงษ์ (2540 : 10) กล่าวว่า การพัฒนาบุคคล หมายถึง การส่งเสริมให้ บุคคลมีความรู้ ความสามารถ และความชำนาญ หรือทักษะในการทำงานให้ดีขึ้น พัฒนา ความก้าวหน้าในหน้าที่การงานของผู้ปฏิบัติงาน ตลอดจนพัฒนาประสิทธิภาพของหน่วยงาน ให้ดีขึ้น

สรุปได้ว่า การพัฒนา หมายถึง กระบวนการที่ทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้า เป็น การส่งเสริมให้บุคคลมีการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ทักษะในการปฏิบัติงาน

1.3 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความต้องการพัฒนา

มาสโลว์ (พงศศิริ ทศศรี. 2545 : 18 ; อ้างอิงมาจาก Maslow.1964 : 66 - 67)

ได้เสนอทฤษฎีลำดับขั้นของความต้องการ (Needs – Hierarchy Theory) ซึ่งนับว่าเป็นทฤษฎีหนึ่งที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า

1.3.1 มนุษย์ทุกคนมีความต้องการ และความต้องการนี้จะมีอยู่ตลอดเวลาไม่มีการสิ้นสุด

1.3.2 ความต้องการได้รับการตอบสนองแล้ว จะไม่เป็นแรงจูงใจสำหรับพฤติกรรมนั้นต่อไปอีก

1.3.3 ความต้องการของคนจะมีลักษณะเป็นลำดับขั้นจากต่ำไปหาสูงตามลำดับความสำคัญ

เมื่อความต้องการขั้นต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการขั้นสูงต่อไปก็จะตามมา

มาสโลว์ ได้จัดลำดับความต้องการ (Hierarchy of needs) ของคนไว้ 5 ลำดับ ดังนี้

1. ความต้องการทางร่างกายขั้นพื้นฐาน (Basic physical needs) เป็นความต้องการพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต เช่น ต้องการอาหาร น้ำ อุดหนุน ที่เหมาะสม ยารักษาโรค ตลอดจนความต้องการทางเพศ เป็นต้น

2. ความต้องการความปลอดภัยและความมั่นคง (Safety and security needs) เมื่อความต้องการทางร่างกายขั้นพื้นฐานได้รับการตอบสนองแล้ว มนุษย์ก็จะมีความต้องการขั้นสูงต่อไป คือ ความต้องการทางด้านความปลอดภัยและความมั่นคง ต่างๆ เช่น ความมั่นคงในงานที่ทำไม่ถูกปลดออกหรือถูกย้ายงานบ่อยๆ แต่จะต้องได้รับการปฏิบัติ อย่างยุติธรรมทัดเทียมกัน เวลาเจ็บไข้ก็จะได้รับการเอาใจใส่รักษาพยาบาล เมื่อจะออกจากงานก็ได้รับบำเหน็จบำนาญเป็นการตอบแทน นอกจากนี้ยังต้องมีรายได้พอสมควรแก่การดำรงชีพ

3. ความต้องการทางสังคม (Social and belongingness needs) หมายถึง ความต้องการที่จะให้สังคมยอมรับตนเข้าเป็นสมาชิก ต้องการมีส่วนร่วมในกิจการต่างๆ เมื่อคนเรารู้สึกว่าสังคมยอมรับแล้วก็จะเกิดความภาคภูมิใจ มีความรับผิดชอบรักษาส่วนได้ ส่วนเสียของสังคมอย่างเต็มที่

4. ความต้องการมีฐานะเด่น และได้รับการยกย่องในสังคม (Esteem and self respect needs) เป็นความต้องการความมั่นใจในตนเอง เป็นที่ยอมรับนับถือของคนอื่น ต้องการมีเกียรติมีชื่อเสียงในหมู่คนทั่วไป

5. ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จ (Self actualization) ความต้องการขั้นสุดท้ายนี้เป็นความนึกคิดอย่างสูงสุดในชีวิต นั่นคือ มนุษย์อยากจะมีความสำเร็จ ทุกสิ่งทุกอย่าง เช่น ต้องการจะเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงของประเทศ ฯ ล ฯ

เดวิส (ปรีชา บุญอนันต์. 2544 : 29 ; อ้างอิงมาจาก Davis.1967 : unpagged) ได้จำแนกความต้องการ ของมนุษย์ไว้ 2 ประการ คือ ความต้องการทางกายภาพหรือ ความต้องการปฐมภูมิเป็นความต้องการทางกาย และความต้องการทางสังคมและทางจิตวิทยา และความต้องการทุติยภูมิ เป็นความต้องการทางจิตใจของมนุษย์ ความต้องการนี้มีลำดับขั้น การพัฒนาเมื่อความต้องการอันหนึ่งได้รับการตอบสนองแล้วจะเกิดความต้องการอันใหม่ขึ้น ความต้องการเหล่านี้คือ ความต้องการความรัก ต้องการมีชื่อเสียง ต้องการเป็นเจ้าของ ต้องการรับผิดชอบต่อหน้าที่

1.4 การวัดความต้องการ

ในเรื่องของการวัดหรือประเมินความต้องการนี้ มีผู้ศึกษาไว้หลายท่าน เช่น โรเบิร์ต (Robore 1955 : 165) กล่าวว่า การประเมินความต้องการ จะทำให้ได้กรอบ หรือแนวทางในการวางแผนขององค์กรที่ชัดเจน ทำให้การปฏิบัติงานขององค์กรบรรลุตาม เป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการประเมินความต้องการนี้ จะต้องประเมิน ความต้องการทั้งของผู้บริหารและบุคคลในองค์กร โดยพิจารณาจากพื้นฐานของความแตกต่าง ของสิ่งที่มีอยู่จริงกับสมรรถภาพของคณะทำงาน

คัพแมนและอิงริค Kaufman & English.1981 : 24, 77 – 78) การวัดและการประเมิน ความต้องการพอสรุปได้ ดังนี้การประเมินความต้องการ เป็นกระบวนการเบื้องต้นที่จะค้นหา ช่องว่างระหว่างการสังเกตการณ์และผลลัพธ์ของความต้องการ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะหาความ แตกต่างระหว่างสภาพปัจจุบันและความต้องการในอนาคต โดยเรียงลำดับความต้องการ ก่อน – หลัง กระบวนการประเมินความต้องการจะจำแนกช่องว่างต่าง ๆ เพื่อที่จะได้ทราบ รายละเอียดของความ ต้องการ ซึ่งการประเมินความต้องการสามารถกระทำได้ 2 วิธี คือ (ปรีชา บุญอนันต์. 2544 : 31; อ้างอิงมาจาก Kaufman & English.1981 : 24,77-78,189 - 191)

วิธีที่ 1 การประเมินความต้องการภายนอก เป็นการมองความต้องการจากจุดต่างๆ ภายนอกของการกระทำขององค์กรเพื่อใช้ศึกษา

วิธีที่ 2 การประเมินความต้องการภายในเป็นการมองความต้องการจากภายใน องค์กรเอง ขั้นตอนของการประเมินความต้องการมีดังนี้

1.4.1 วางแผน จัดทำโครงการอย่างเป็นระบบ

- 1.4.2 คณะกรรมการพิจารณาอนุมัติโครงการ
- 1.4.3 แบ่งกลุ่มการเก็บข้อมูลความต้องการ เช่น กลุ่มตัวแทนประชากร ได้แก่ กลุ่มผู้เรียน กลุ่มผู้ศึกษา โดยกำหนดสัดส่วนแต่ละกลุ่มให้เหมาะสมหรือเท่ากัน
- 1.4.4 ให้สมาชิกในกลุ่มได้ร่วมกันดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม
- 1.4.5 เก็บข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน
- 1.4.6 วิเคราะห์ความช่วยเหลือ การอุดหนุนในสภาพปัจจุบันและความต้องการในอนาคต
- 1.4.7 วิเคราะห์ความช่วยเหลือ การสนับสนุนในสภาพปัจจุบันและความต้องการในอนาคต
- 1.4.8 สมาชิกในกลุ่มจัดเรียงลำดับโรงเรียนที่สมควรจะได้รับการช่วยเหลือก่อนหลัง
- 1.4.9 อภิปรายข้อสรุปร่วมกันในกลุ่มที่ศึกษาด้วยกันและบันทึกข้อสรุป
- 1.4.10 พยายามให้ความคิดเห็นของกลุ่มไปในทิศทางเดียวกัน และใช้การเก็บข้อมูลจากสิ่งรอบตัวเพื่อนำมาแก้ปัญหา
- 1.4.11 เรียงลำดับความต้องการอีกครั้ง
- 1.4.12 ถ้าข้อมูลใดมีความคิดเห็นไม่ตรงกันให้ย้อนกลับไปเริ่มต้นที่ข้อ 9 – 11 อีกครั้ง
- 1.4.13 เขียนรายงานความต้องการเรียงลำดับผู้มีสิทธิก่อน – หลัง
- 1.4.14 เลือกความต้องการที่จะศึกษาตามมติกลุ่ม
- 1.4.15 ดำเนินการตามกระบวนการประเมินผลความต้องการ
- 1.4.16 พิจารณาความต้องการใหม่ๆ ที่อาจมีขึ้นในระหว่างทำโครงการ
- 1.4.17 ต้องทำให้กลุ่มรู้สึกมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการกระทำและเกิดความภาคภูมิใจ

ปรีชา บุญอนันต์ (2544 : 33) กล่าวว่า การวัดและประเมินความต้องการเป็น การศึกษาความแตกต่างระหว่างสภาพปัจจุบันและความต้องการในอนาคตขององค์กร เพื่อนำผลที่ได้มาพัฒนากระบวนการปฏิบัติงานขององค์กรให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

สรุปได้ว่า การวัดและประเมินความต้องการนั้น จะทำให้ทราบถึงสภาพปัญหา วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของกระบวนการที่จะดำเนินการปฏิบัติงานในองค์กร ซึ่งจะช่วยให้ทราบกรอบและแนวทางในการวางแผนขององค์กรที่ชัดเจน ทำให้สามารถพัฒนาองค์กรได้ ตรงตามความต้องการและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2. แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน

2.1 ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน

ได้มีนักการศึกษาและนักวิจัยหลายท่านให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนหรือ การวิจัยปฏิบัติการ ไว้อย่างหลากหลายดังนี้

คาร์และเคมมิส (แสน สมนึก. 2544 : 9 ; อ้างอิงมาจาก Carr and Kemmis 1986 : unpagged) ให้นิยามการวิจัยปฏิบัติการว่าเป็นการสะท้อนผลการปฏิบัติงานของตน โดยเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการตั้งคำถามและสะท้อนผลการปฏิบัติโดยมีความมุ่งหวังในการปรับปรุง หลักการและความถูกต้องในการจัดการศึกษา รวมทั้งเป็นการสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติงานตามสถานการณ์ที่เป็นอยู่

กิบสัน (ชาติรี มณีโกศล. 2540 : 23 ; อ้างอิงมาจาก Gibson.1986 : unpagged) ได้ให้ความหมาย แอ็คชั่น รีเสิร์ช “Action Research” ไว้ว่า หมายถึง การวิจัยที่เกิดขึ้นในโรงเรียน และชั้นเรียน โดยครูผู้มีความตั้งใจในการปรับปรุงการจัดการกิจกรรม การเรียนการสอนของตนเอง ซึ่งอาศัยกระบวนการสะท้อนกลับข้อมูลด้วยตนเองและการปฏิบัติงานร่วมกัน ครูทำการหาข้อสรุปเพื่อแก้ปัญหาที่ตนเองประสบอยู่ และใช้ความรู้สึก มโนทัศน์ ของตนเองมากกว่าของผู้เชี่ยวชาญการวิจัยปฏิบัติการเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ได้เพิ่มพูนความสามารถเพื่อควบคุมสภาพการณ์ที่เป็นอยู่

โพสชาย (ลัดดา คำพลงาม. 2540 : 15 ; อ้างอิงมาจาก Foshay. 1988 : 10) กล่าวว่า การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นวิธีการสำรวจปัญหาและแก้ปัญหที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนจากการที่ครูผู้สอนเป็นนักวิจัยหรือผู้ดำเนินการวิจัยเอง จึงส่งผลให้ครูมีทักษะมีความรู้ใหม่ในการจัดการเรียนการสอนส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถในการคิดวิเคราะห์จนเกิดความเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นจนหาแนวทางแก้ไขได้สำเร็จ ทำให้เป็นคนที่มีความเชื่อมั่นและภาคภูมิใจในวิชาชีพครู

สเทนเฮาส์ (แสน สมนึก. 2544 : 9 ; อ้างอิงมาจาก Stenhouse 1994 : 223) อธิบายว่าการวิจัยในชั้นเรียนเป็นการกำหนดให้ครูเป็นผู้วิจัย (The Teacher as Researcher) ซึ่งต้องมีบทบาทในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาหลักสูตร โดยทำงาน เพียงลำพังหรือทำงานเป็นกลุ่ม หรือดำเนินเป็นโครงการ ทั้งนี้ต้องยึดการศึกษาในชั้นเรียนเป็นหลัก (Based on the study of classroom)

วิรัช วรรณรัตน์ (2537 : 44) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการศึกษาค้นคว้าที่ เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในห้องเรียน เพื่อการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน

ทั้งในส่วนหลักสูตร วิธีสอน การจัดกิจกรรม สื่อ แบบฝึก รวมทั้งการวัดและประเมินผล เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนและคุณภาพการเรียน

ชาติรี มณีโกศล (2540 : 24) ได้ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน ไว้ว่าเป็น การศึกษา รวบรวม และ/หรือการแสวงหาข้อเท็จจริงโดยใช้ขั้นตอนกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุป อันนำไปสู่การแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่ทั้งในด้าน ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานในขอบข่ายที่รับผิดชอบ โดยผู้วิจัยสามารถดำเนินการ ได้หลายๆ ครั้ง จนกระทั่งผลการปฏิบัติงานนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ หรือแก้ไขปัญหาที่ประสบ อยู่ได้สำเร็จ วิธีการนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานในสาขาอื่นๆ ได้

ถัดมา คำพลงาม (2540 : 15) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน คือ การสำรวจปัญหาและ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน โดยการสร้างและพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียน การสอนและทำการทดลองกับนักเรียนในความรับผิดชอบงานสอนของครู ทั้งกระบวนการ วิจัยและผลการวิจัยได้ถูกนำมาปรับปรุงการปฏิบัติงานสอนในชั้นเรียนของครู

อัญจรา สระวาที (2540 : 15) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน คือ การวิจัยในเรื่องที่ เกี่ยวกับการเรียนการสอนทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับหลักสูตร วิธีการสอน ตลอดจนการวัดและ ประเมินผล โดยการศึกษาวิจัยนั้นมีจุดมุ่งหมาย เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการจัด การเรียนการสอน เพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 7) ให้นิยามว่า การวิจัยในชั้นเรียน คือ กระบวนการที่ครูศึกษาค้นคว้าเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนที่ตนรับผิดชอบ จุดเน้นของการวิจัยใน ชั้นเรียนคือการแก้ปัญหาหรือพัฒนากระบวนการเรียนการสอน อย่างเป็นระบบ ดังนั้นการวิจัยในชั้นเรียนเป็นการศึกษาและวิจัยควบคู่กับการจัดการเรียน การสอน เพื่อแก้ปัญหาและ/หรือพัฒนาการสอนของตนเองและเพื่อเผยแพร่ผลการวิจัยให้เกิด ประโยชน์ต่อผู้อื่นต่อไป

ขจิต ฝอยทอง (2543 : 36) ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนไว้ว่า การวิจัยใน ชั้นเรียน คือ การวิจัยที่ครูผู้สอนในวิชานั้นๆ ทำขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาในชั้นเรียนของตนมี การวางแผนอย่างเป็นระบบและนำผลการวิจัยไปพัฒนาการเรียนการสอนของตนเองได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

ทัศนีย์ สิทธิวงศ์ (2543 : 7) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การวิจัยที่มี จุดประสงค์เพื่อค้นคว้าหาคำตอบมาแก้ปัญหาพฤติกรรมของผู้เรียน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียน การสอนหรือพัฒนางานในหน้าที่ของครูผู้ทำการวิจัยต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 : 2) เรียกการวิจัยในชั้นเรียนว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และให้ความหมายว่า คือ กระบวนการแสวงหาความรู้อันเป็นความจริงที่เชื่อถือได้ เพื่อนำมาพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูผู้สอนและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ

สุวิมล ว่องวานิช (2543 : 163) ได้สรุปความหมายของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน คือ การวิจัยที่ทำโดยครูผู้สอนในห้องเรียนเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน และนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน เป็นการวิจัยที่ต้องทำอย่างรวดเร็ว นำผลไปใช้ทันทีและสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่างๆ ของตนเองให้ทั้งตนเองและกลุ่มเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนได้มีโอกาสอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในแนวทางที่ได้ปฏิบัติ และที่เกิดผลเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

ยุทธนา ปฐมวรชาติ (2544 : 59) ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน ว่าการวิจัยในชั้นเรียน คือ ร่องรอยของการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีระบบ หรือเป็นกระบวนการแก้ไขปัญหาหรือแสวงหาคำตอบจากข้อสงสัยที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนรู้ของครูที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาผู้เรียน อาจเป็นรายบุคคล เป็นกลุ่ม หรือทั้งชั้นเรียนอย่างมีขั้นตอน

วิทย์พรรณ เสรีวัฒน์ (2544 : 8) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนหรือการปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การศึกษาค้นคว้าเพื่อแสวงหาวิธีการแก้ปัญหา ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียนในบริบทของชั้นเรียน โดยมีครูเป็นผู้วิจัยและใช้ผลงานวิจัย จะส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและคุณภาพมากยิ่งขึ้น

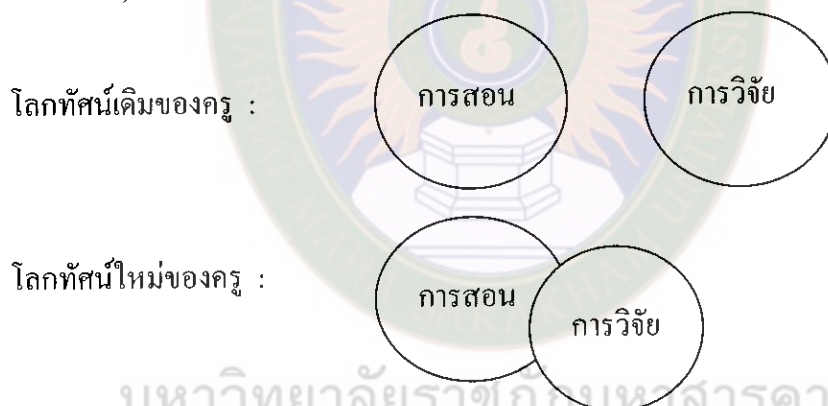
ศักดิ์ดา อุปมาใต้ (2544 : 12) ได้ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนว่า หมายถึง กระบวนการในการแสวงหาความรู้ด้วยวิธีการใหม่ๆ หรือนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นเรียนอย่างเป็นระบบ อาศัยวิธีวิทยาการวิจัย โดยครูเป็นผู้ดำเนินการวิจัยและเป็นผู้ใช้ผลงานวิจัย ซึ่งอาจดำเนินโดยการวิจัยในรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

สรุปได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน หรือการวิจัยปฏิบัติการ หมายถึง กระบวนการที่ใช้ในการแสวงหาความจริงด้วยวิธีการที่เชื่อถือได้ เพื่อนำไปพัฒนา แก้ปัญหา และพัฒนา ความรู้ความสามารถของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะช่วยให้มีการจัดการด้านการเรียน การสอนได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน

การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาไว้ประการหนึ่งว่า ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทั้งนี้ต้องส่งเสริมให้ผู้สอนจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนใช้ การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนไปพร้อมกัน จากแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งในโรงเรียนและในชุมชน

ตามแนวทางนี้ครูจะมีเสรีภาพในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น ขณะเดียวกันถูกคาดหวังให้เปลี่ยนบทบาทจากครูผู้สอนหนังสือ มาเป็นครูผู้สอนวิธีการเรียนรู้และทักษะในการแสวงหาความรู้ ซึ่งการที่จะทำบทบาทใหม่นี้ได้ ครูจำเป็นต้องปฏิรูปมโนทัศน์ในเรื่องวิธีการเรียนรู้ของตนเองเสียก่อน โดยเป็นการผสมบทบาทของครูในสองสถานะ กล่าวคือ (1) ครูในฐานะผู้ปฏิบัติการสอนซึ่งเป็นบทบาทหลัก และ (2) ครูในฐานะนักวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งเป็นบทบาทเสริม โดยนัยนี้โลกของการสอนและโลกของการวิจัยจะไม่ใช่อะไรที่แปลกแยกจากกัน สำหรับครูดังที่เคยเป็น หากแต่จะผสมผสานเข้าหากันมากขึ้น ดังภาพที่ 2 (ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล. 2543 : 81)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY
แผนภาพที่ 2 ครูกับบทบาทการวิจัย

การทำวิจัยในชั้นเรียนนั้นจะช่วยให้ครูมีวิถีชีวิตของการทำงานอย่างเป็นระบบเห็นภาพของงานตลอดแนวมีการตัดสินใจที่มีคุณภาพ เพราะจะมองเห็นทางเลือกต่าง ๆ ได้กว้างขวาง และลึกซึ้งขึ้น แล้วจะตัดสินใจเลือกทางเลือกนั้นอย่างมีเหตุผล และสร้างสรรค์ ครูนักวิจัยจะมีโอกาสมากขึ้นในการคิดใคร่ครวญเกี่ยวกับเหตุผลของการปฏิบัติงานและครูจะสามารถบอกได้ว่า งานการจัดการเรียนการสอนที่ปฏิบัติไปนั้นได้ผลหรือไม่ เพราะอะไร นอกจากนี้ครูที่ใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนนี้จะสามารถควบคุม กำกับ และ

พัฒนาการปฏิบัติงานของตนเองได้เป็นอย่างดี เพราะการทำงานและผลการทำงาานนั้นส่วนมีความหมาย และคุณค่าสำหรับครูในการพัฒนานักเรียน ผลจากการทำวิจัยในชั้นเรียน จะช่วยให้ครูได้ตัวบ่งชี้ ที่เป็นรูปธรรมของผลสำเร็จในการปฏิบัติงานของครู อันจะนำมาซึ่งความรู้ในงานและความปิติสุขในการปฏิบัติงานที่ถูกต้องของครู

เป็นที่คาดหวังว่าเมื่อครูผู้สอนได้ทำวิจัยในชั้นเรียนควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานสอนอย่างเหมาะสมแล้วจะก่อให้เกิดผลดีต่อวงการศึกษาศึกษาและวิชาชีพครูอย่างน้อย 3 ประการคือ (สุวัฒน์ สุวรรณเขตนิกม 2538 : 6)

1. นักเรียนจะมีการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. วงการศึกษาจะมีข้อความรู้และ/หรือนวัตกรรม ทางการจัดการเรียนการสอนที่เป็นจริงเกิดมากขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อครูและเพื่อนครู ในการพัฒนา การจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก
3. วิถีชีวิตของครู หรือ วัฒนธรรมในการทำงานของครู จะพัฒนาไปสู่ความเป็นครู "มืออาชีพ" (Professional teacher) มากขึ้นทั้งนี้เพราะครูนักวิจัย จะมีคุณสมบัติของการเป็นผู้แสวงหาความรู้ หรือผู้เรียนในศาสตร์แห่งการสอนอย่างต่อเนื่อง และมีชีวิตชีวาจนในที่สุดจะเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจที่กว้างขวาง และลึกซึ้งในศาสตร์และศิลป์แห่งการสอน เป็นครูที่มีความรู้ความสามารถในการสอน สามารถที่จะสอนนักเรียนให้พัฒนาก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ ในหลายบริบทหรือที่เรียกว่าเป็นครูรอบรู้หรือครูปรมาจารย์ (Master teacher) ซึ่งถ้ามีปริมาณครูนักวิจัยมากขึ้น จะช่วยให้การพัฒนาวิชาชีพเป็นไปอย่างสร้างสรรค์และมั่นคง

กรมวิชาการ (2542 : 3) ได้นิยามถึงความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนว่า การวิจัยในชั้นเรียน เกิดจากแนวคิดพื้นฐานนิยาม คือ การบูรณาการวิธีการปฏิบัติงานกับการพัฒนาองค์ความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติ โดยมีความสำคัญ ดังนี้

1. เป็นการพัฒนาหลักสูตรและการปรับปรุง วิธีการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนด้วยการวิจัย
2. เป็นการพัฒนาวิชาชีพครู
3. เป็นการแสดงความก้าวหน้าทางวิชาชีพครู ด้วยการเผยแพร่ความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติ
4. เป็นการส่งเสริม สนับสนุนความก้าวหน้าของการวิจัยทางการศึกษา

ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์ (2543 : 5) ได้สรุปความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน ไว้ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือสำคัญของครูในการพัฒนาวิถีชีวิตความเป็นครูไปสู่ความเป็นครู

มืออาชีพ เพราะการวิจัยในชั้นเรียนจะช่วยให้ครูเป็นนักแสวงหาความรู้และวิธีการใหม่ๆ อยู่เสมอ ซึ่งจะช่วยให้ครูมีความรู้อย่างกว้างขวางและลุ่มลึก ทำงานอย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์ และเป็นระบบ

2. เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน ทำให้งานของครูมีลักษณะเป็นพลวัต มีการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหว ก้าวไปข้างหน้า ไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่ เกิดนวัตกรรมทันสมัยนำไปแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนได้ทันที

3. เป็นเครื่องมือสำคัญที่รโรงวิชาชีพรูให้มีความเข้มแข็ง เพราะผลจากการวิจัยในชั้นเรียนจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จในการทำงานของครูอย่างเป็นรูปธรรม คือมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามที่ครูต้องการ และเป็นไปตาม ความคาดหวังของสังคมทั้งตัวครูและผู้เรียน

สุวิมล ว่องวานิช (2543 : 14) ได้กล่าวถึงความสำคัญและความจำเป็นของการวิจัย ปฏิบัติการ ไว้ดังนี้

1. ให้โอกาสครูในการสร้างองค์ความรู้ ทักษะการทำวิจัย การประยุกต์ใช้ การตระหนักถึงทางเลือกที่เป็นไปได้ที่จะเปลี่ยนแปลงโรงเรียนให้ดีขึ้น
2. เป็นการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ นอกเหนือจากการเปลี่ยนแปลง หรือสะท้อน ผลการทำงาน
3. เป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติโดยตรง เนื่องจากพัฒนาดตนเองด้านวิชาชีพ
4. ช่วยให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเกิดการเปลี่ยนแปลงผ่านกระบวนการ วิจัยในที่ทำงาน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อองค์กร เนื่องจากนำไปสู่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลง การปฏิบัติและการแก้ปัญหา
5. เป็นการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติการวิจัย ทำให้กระบวนการ วิจัยมีความเป็นประชาธิปไตย ทำให้เกิดการยอมรับในความรู้ของผู้ปฏิบัติ
6. ช่วยตรวจสอบการทำงานของครูที่มีประสิทธิผล
7. ทำให้ครูเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง

ประกอบ มณีโรจน์ (2544 : 2) กล่าวถึง ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนว่า

1. ช่วยให้ครูได้พัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ
2. ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีคุณภาพสูงขึ้น
3. ช่วยให้งานวิชาการของการเรียนการสอนก้าวหน้า มีนวัตกรรมในการจัด การเรียนการสอนเพิ่มขึ้นส่งผลต่อเนื่องต่อการจัดการเรียนการสอนของครู

4. ช่วยให้งานวิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูงมากขึ้นเป็นที่ยอมรับของสังคมทั่วไป
5. ช่วยพัฒนาตัวครูและวิชาชีพครูไปพร้อมๆ กัน

จึงกล่าวได้ว่าการวิจัยในชั้นเรียน นับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการวิจัยในชั้นเรียนนั้น เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้การเรียนการสอนของครูมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2.3 ประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน

วิเวก ปางพุฒิพงษ์ (2529 : 16) ได้กล่าวถึง คุณค่าของงานวิจัยในโรงเรียนว่างานวิจัยนี้ไม่จำเป็นต้องวางโครงการใหญ่โต เพื่อจะวิจัยหรือแก้ปัญหาในระดับกรมกระทรวงเท่านั้น ปัญหาในห้องเรียนของเรา ปัญหาที่เราสอนนักเรียนทุกๆวัน ปัญหาเฉพาะกิจเฉพาะอย่าง เราก็ต้องมีการศึกษาวิจัยว่าปัญหานั้นเกิดอย่างไร และจะแก้ไขอย่างไรงานสอนในโรงเรียนก็มีเรื่องที่จะต้องศึกษา วิเคราะห์ วิจัยมากเหลือเกิน ถ้าเราเอาหลักการวิจัยไปใช้ในชั้นเรียน เราก็จะได้ผลงาน อย่างน้อยก็ทำให้การเรียนการสอนในโรงเรียนดีขึ้นไม่ว่าวิชาอะไร กิจกรรมอะไรที่เราทำ ถ้าเราใช้หลักวิทยาศาสตร์นี้มาวิเคราะห์ มาพัฒนาแล้วก็จะทำให้งานนั้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

กมล สุดประเสริฐ (2532 : 27) กล่าวว่า เราจะพยายามชี้แนะช่องทางให้ไปถึงครูว่าเขาสามารถที่จะทำวิจัย เก็บผลงานต่างๆ ของเขาไว้ วันหนึ่งในอนาคตเขาจะเป็นครูชั้นเยี่ยม ครูที่ทำงานด้วยผลการวิจัย มีผลงานวิจัยว่าได้แก้ปัญหาคือต่างๆ อย่างไม่สามารถให้เทคโนโลยีใหม่ๆ ในการศึกษาและทำให้ลูกศิษย์ของตนก้าวหน้าในทางที่ควร

ชัยพจน์ รักราม (2539 : 23) ได้ชี้ให้เห็นประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียนที่สอดคล้องกันว่าการวิจัยจะช่วยปรับปรุงวิชาชีพด้านครู และครูผู้สอนที่ทำการศึกษาและทดลองงานวิจัยกันอย่างจริงจังแล้วจะทำให้เกิดความก้าวหน้าในการสอน ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติรวมทั้งเกิดความรู้และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ๆอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังเป็น การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อวงการศึกษาระหว่างคุณค่างานหรือผลจากการคิดค้นนวัตกรรมการศึกษาขึ้นมาใช้ได้ผลนั้นจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อบุคลากรและหน่วยงานการศึกษา ดังนี้

1. นักเรียนในชั้นเรียนมีความรู้ความสามารถพื้นฐานแตกต่างกัน บางคนเรียนรู้ได้เร็ว ก็ไม่สร้างปัญหาให้กับครูผู้สอน แต่นักเรียนที่เรียนช้าและครูยังใช้การสอนแบบเดิมแล้วนักเรียนกลุ่มนี้จะเรียนตามไม่ทันและอาจสร้างปัญหาให้กับครูกับโรงเรียนและสังคมส่วนรวม การที่ครูไม่วางเฉยแต่พยายามวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาคิดหาทางแก้ปัญหา โดยทำวิจัย

ในชั้นเรียนตั้งแต่เริ่มคิดปัญหาการวิจัย หากทางแก้ปัญหาจนกระทั่งถึงการนำปัญหาที่พบไปใช้ เมื่อครูได้ผลการวิจัยและนำไปใช้ในชั้นเรียน ผลดีที่ได้จะตกอยู่กับนักเรียนที่ได้รับการแก้ไข ปัญหาทำให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น เดิโตก้าวหน้าเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

2. ครูมีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบคือ การวางแผนทำงานประจำ ได้แก่ วางแผนการสอน เลือกวิชาสอนที่เหมาะสม ประเมินการทำงานเป็นระยะ โดยมีเป้าหมายชัดเจน จะทำอะไร กับใคร เมื่อไร ด้วยเหตุผลอะไร และทำให้ทราบผลการกระทำว่าบรรลุเป้าหมายเพียงใด ได้อย่างไร โดยการทำวิจัยในชั้นเรียน ครูจะสังเกตว่าผลการวิจัยนั้นแก้ปัญหาได้หรือไม่ ทำให้ครูเพิ่มความระมัดระวังต่อการสอนของตน ได้เรียนรู้ว่าทฤษฎีการสอนซึ่งนำไปสู่การปฏิบัติเป็นอย่างไร สิ่งเหล่านี้เป็นการพัฒนาการสอนของครูให้เป็นบุคคลที่มีความสามารถในการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และการพิจารณาการปฏิบัติงานของตนเองอย่างเป็นระบบ โดยใช้กระบวนการวิจัย สามารถพัฒนาการทำงานไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพ

3. ในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มครูมากขึ้น และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายในหมวดวิชาและระหว่างหมวดวิชา ตั้งแต่การร่วมกันคิดหาปัญหา การวิเคราะห์หาสาเหตุ การเขียนรายงาน เพราะครูในโรงเรียนมีความถนัดหรือชำนาญต่างๆ กันถ้าได้ระดมสรรพกำลังความถนัดของแต่ละคนแล้วก็จะทำให้งานวิจัยมีคุณภาพยิ่งขึ้น ครูคณิตศาสตร์มีความถนัดในการคำนวณ การนำเสนอข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ครูบรรณารักษ์ช่วยการเขียนบรรณานุกรม ครูภาษาไทยช่วยตรวจสอบการสะกดคำ ครูภาษาอังกฤษช่วยด้านการอ่านเอกสาร ตำรา งานวิจัยจากต่างประเทศ เป็นต้น

4. วงการศึกษา ผลงานวิจัยในชั้นเรียนที่ดีจะได้รับการเผยแพร่ โดยทั่วไปแล้วจะเป็นการกระตุ้นให้มีการพัฒนางานวิจัยอย่างไม่หยุดยั้ง ภาพลักษณ์ของครูมืออาชีพครูจะดีเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางจากการทำงานอย่างเป็นระบบ

2.4 รูปแบบและลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน

2.4.1 ในการวิจัยเชิงปฏิบัติการนั้นจำเป็นต้องประกอบด้วยบุคคลที่ทำการกิจกรรมร่วมกัน โดยจะรวมถึงครูและนักเรียนที่มีกิจกรรมร่วมกันในการที่จะปรับปรุงการเรียนการสอนในชั้นเรียน หรือประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนและคณะครู และผู้ปกครองร่วมกันทำกิจกรรมซึ่งการนำกลุ่มบุคคลดังกล่าวเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการนั้น

มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อไปนี้ (Lewin วีรพล จลาตเข้ยม. 2544 : 16 ; อ้างอิงมาจาก Kurt Lewin.1946 : unpagged)

1) ทำให้เกิดความแจ่มแจ้งตั้งแต่เริ่มต้นว่า กระบวนการวิจัยปฏิบัติการจะดำเนินงาน เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานของแต่ละคนกับวัฒนธรรมของกลุ่มเป็นการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อที่จะค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างเอกตบุคคลและกลุ่มในด้านการติดต่อสื่อสาร การใช้ภาษา กิจกรรมและสังคม

2) ช่วยส่งเสริมความร่วมมือ ในการพัฒนาวิธีการที่สมเหตุสมผลที่กำลังดำเนินการอยู่และเพื่อผลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกัน

3) ช่วยให้เกิดการค้นคว้าหาความรู้โดยความร่วมมือระหว่างกันในโครงการมากกว่าที่จะเป็นกระบวนการส่วนตัวและใช้ความหยิ่งรู้ตัวเอง

4) ช่วยให้เกิดความแจ่มแจ้งในผลที่ตามมาและการขยายขอบข่ายของงาน

5) ช่วยให้การนิยามประเด็นต่าง ๆ ชัดเจนยิ่งขึ้น เนื่องจากการที่จะอธิบายโครงการให้คนอื่นเข้าใจได้นั้น ตัวผู้วิจัยเองจะต้องแจ่มแจ้งในแนวความคิดของตนเองเสียก่อน

6) ช่วยให้เกิดขวัญในการปฏิบัติงานและร่วมใจสนับสนุนงาน (ซึ่งบุคคลอื่นที่ไม่ได้ร่วมอยู่ในโครงการจะ ไม่มีความรู้สึกร่วมกัน)

7) ช่วยให้เกิดการช่วยเหลือกัน และเกิดความคิดถึงส่วนรวม เป็นหลักในการที่จะสร้างสรรค์ประสบการณ์ที่บีบบังคับต่าง ๆ

2.4.2 Elliott ลักษณะพิเศษของวิจัยในชั้นเรียนที่สำคัญมี 2 ประเภท คือ (ทัศนาศา สวางศักดิ์. 2543 : 72 ; อ้างอิงมาจาก Elliott. 1988 : 16)

1) วิจัยในชั้นเรียนเป็นการศึกษาการกระทำของมนุษย์และสถานการณ์ทางสังคม โดยครูผู้สอน การวิจัยในชั้นเรียนเกี่ยวข้องกับปัญหาและความก้าวหน้าต่าง ๆ ที่ต้องการเปลี่ยนแปลง

2) เป้าหมายของการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อการแก้ปัญหาอย่างลึกซึ้งของครู ซึ่งอาจจะปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ที่เผชิญอยู่ในขณะนั้น

2.4.3 รูปแบบการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในระดับชั้นเรียนออกเป็น 5 รูปแบบ คือ (กมล สดประเสริฐ. 2532 : 27)

1) การวิจัยแบบทดลอง การทดลองเป็นวิธีการที่นักจิตวิทยาหรือนักพฤติกรรมศาสตร์นำมาใช้เพื่อทดลองด้านพฤติกรรมของมนุษย์และสัตว์ ด้วยการทดลองกับหนูตะเภาให้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ โดยหวังว่าจะนำมาใช้ทดลองกับมนุษย์ การวิจัยแบบทดลองจะต้องมีการ

เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่ทดลองกับกลุ่มควบคุม ซึ่งการวิจัยทดลองทางการศึกษา โดยเฉพาะ การสอนจะมีการให้เด็กกลุ่มที่ทดลองทำอะไรเพิ่มเติมมากกว่ากลุ่มปกติ ส่วนกลุ่มปกติหรือ กลุ่มควบคุมก็คงเรียนไปตามวิธีสอนแบบปกติ ฉะนั้นการทดลองใช้วิธีสอนแบบต่าง ๆ ครูผู้สอนก็สามารถทำวิจัยเปรียบเทียบในชั้นเรียนของตนเองได้ ครูจะได้ข้อมูลที่สามารนำมา ปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) การวิจัยแบบพรรณนา และการศึกษาเฉพาะกรณีตามปกติครูผู้วิจัยมักจะคุ้นเคย กับการวิจัยที่มีการสุ่มตัวอย่างเพื่อจะได้สรุปอ้างบรรยายหรือพรรณนาไปถึงประชากร โดยหวัง ว่าข้อมูลที่ทำการศึกษานั้นจะเป็นตัวแทนที่ถูกต้องของประชากรทั้งหมดทำให้ครูไม่แน่ใจว่า นักเรียนในชั้นเรียนของตนจะเป็นตัวแทนของเด็กทั่วไปได้หรือไม่ ถ้าคิดในเชิงการพัฒนา พฤติกรรมของมนุษย์แล้วก็จะเห็นว่าน่าจะเป็นไปในทางเดียวกัน ฉะนั้นการศึกษาค้นคว้าจากคน จำนวนน้อย ๆ คนนั้นก็ยังสามารถศึกษาหาความรู้และแสวงหาวิธีแก้ไขได้เท่า ๆ กับการศึกษา จากคนกลุ่มใหญ่ แต่การศึกษาจะต้องเจาะลึกลงไปในรายละเอียดในกรณีเช่นนี้จึงมีการศึกษา เฉพาะกรณีเกิดขึ้นและครูผู้สอนในชั้นเรียนก็สามารถทำการวิจัยศึกษาแก้ปัญหาของเด็กเฉพาะ กรณีได้ โดยนำระเบียบและเก็บข้อมูลสะสมให้เป็นระบบ ใช้เวลายาวนาน ติดตามการพัฒนา ของเด็กที่มีปัญหาคนนั้น จะทำให้ครูทราบถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและการแก้ปัญหา อย่างต่อเนื่อง ทำให้ครูมีความรู้ในการสอน การแก้ไขพฤติกรรมของเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ

3) การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นวิธีการวิจัยที่ผู้วิจัยไม่นำเสนอผลของการสอบวัดหรือ การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนออกมาเป็นจำนวนตัวเลขเหมือนอย่างการวิจัยแบบพรรณนา แต่จะบรรยายให้เห็นสภาพที่แท้จริง วิธีที่ใช้คือ วิธีสังเกตศึกษาในสนามโดยผู้วิจัยมีส่วนร่วม มีชีวิตกินอยู่และร่วมทำงาน นั่นก็คือ การเข้าไปสังเกตชีวิตจริง โดยเอาตนเองเข้าไปร่วมอย่าง ใกล้ชิด เป็นกันเอง ฝึสังเกตดูพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง แต่สำหรับการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งครู ในฐานะผู้วิจัยเป็นผู้มีส่วนร่วมอย่าง ใกล้ชิดกับเด็กอยู่แล้ว เพียงแต่ขอให้ครูวางแผน กำหนด ปัญหาตัวแปรที่จะทำการวิจัย แล้วก็ร่วมมือทำงานไปกับเด็ก แล้วพยายามใช้การสังเกต พูดคุย สอบถามก็จะทราบพฤติกรรมและหาหนทางแก้ไขพฤติกรรมผิดปกตินั้นได้

4) การวิจัยประเมินผล เป็นการวิจัยที่ครูนำเอาข้อมูลด้านการประเมินผลที่ครู จัดทำอยู่แล้วมีทั้งข้อมูลด้านคุณลักษณะ เจตคติ ข้อมูลจากการประเมินผลการเรียนรู้ทั้งก่อน เรียน ระหว่างเรียน และข้อมูลประเมินผลหลังเรียน ตลอดจนข้อมูลด้านทักษะต่าง ๆ ของ นักเรียน ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ครูสามารถนำมาจัดทำเป็นการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนา การเรียนการสอนได้ทั้งสิ้น

5) การวิจัยปฏิบัติการเป็นการวิจัยที่ผู้ปฏิบัติการคือครูจัดทำวิจัยเองโดยดำเนินการในสถานการณ์ของห้องเรียนโดยแท้ ไม่ใช่การทดลองในห้องจำลอง เป็นการวิจัยที่มีเป้าหมายเพื่อการตัดสินใจปรับปรุงการเรียนการสอนโดยเฉพาะ กล่าวคือ มีการกำหนดปัญหาที่จะวิจัย ซึ่งเป็นปัญหาในชั้นเรียน เลือกรื้อแก้ปัญหามาได้แก่วิธีการสอนว่าจะใช้วิธีการสอน แบบใดจึงจะเหมาะสม และดำเนินการสอนและเก็บรวบรวมผลติดตามดูผลอย่างต่อเนื่อง พร้อมสรุปผลการวิจัย การวิจัยแบบนี้มักจะมีผู้กล่าวว่าไม่เป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์เท่าที่ควร ขาดการควบคุมเปรียบเทียบ แต่สิ่งสำคัญก็คือ การวิจัยแบบนี้สามารถช่วยพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างดี เพราะเป็นการเปรียบเทียบผลความก้าวหน้าของตนเอง

2.4.4 ที่ได้เสนอการแสดงลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการทางการศึกษา (Action research in education) ไว้ดังนี้ (ยาใจ พงษ์บริบูรณ์. 2537 : 11 – 15)

1) เป็นการวิจัยแบบมีส่วนร่วมและมีการร่วมมือ (Participation and collaboration) ใช้การทำงานเป็นกลุ่ม ผู้ร่วมวิจัยทุกคนมีส่วนร่วมสำคัญและมีบทบาทเท่าเทียมกันในทุกกระบวนการของการวิจัย ทั้งการเสนอความคิดเห็นเชิงทฤษฎี และการปฏิบัติ ตลอดจนการวางแผนการวิจัย

2) เน้นการปฏิบัติการ (Action orientation) การวิจัยชนิดนี้ใช้การปฏิบัติเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและศึกษาผลของการปฏิบัติเพื่อมุ่งให้เกิดการพัฒนา

3) ใช้การวิเคราะห์วิจารณ์ (Critical function) คือเป็นการวิเคราะห์การปฏิบัติการอย่างลึกซึ้งจากสิ่งที่สังเกตได้จะนำไปสู่การตัดสินใจที่สมเหตุสมผล เพื่อการปรับปรุงแผนการปฏิบัติการ

4) ใช้วงจรปฏิบัติการ (The action research spiral)

ลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียนไว้ว่ามีลักษณะเกี่ยวข้องกับหลักสูตรการเรียนสอน การวัดและประเมินผล ดังนั้นลักษณะและ รูปแบบการวิจัยจึงสามารถแยกพิจารณาแต่ละองค์ประกอบของกระบวนการเรียนการสอน ดังกล่าวต่อไปนี้ (วิรัช วรรณรัตน์ 2537 : 44)

1. ด้านหลักสูตร โดยปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรคือ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรม และวิธีการประเมินผล ตลอดหลักการ โครงสร้างของหลักสูตร ลักษณะงานวิจัยจึงเน้นไปทางการประเมินหลักสูตร การติดตามการใช้หลักสูตรและการทดลองหลักสูตร เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ ความเหมาะสมประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของหลักสูตร

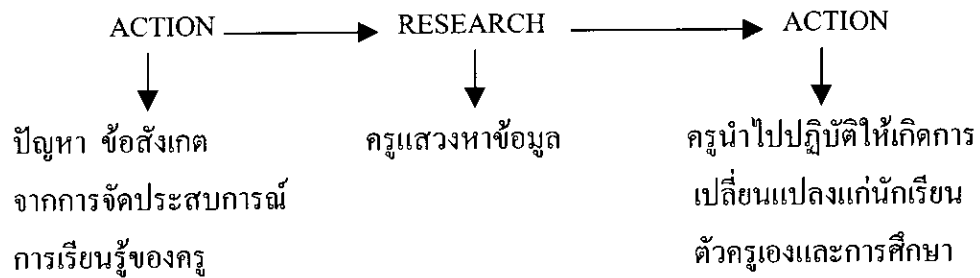
2. ด้านการเรียนการสอน ปัจจัยหลักที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนคือ แผนการสอน วิธีสอน แบบฝึก หนังสืออ่านประกอบ ชุดการสอนและการจัดกิจกรรม ลักษณะ

งานวิจัยจึงเน้นไปในทางการสร้างการผลิต และการทดลองใช้นวัตกรรมและผลิตภัณฑ์นั้น ๆ เช่น การประเมินติดตามการใช้แผนการสอน การทดลองวิธีสอนหรือชุดการสอน การเปรียบเทียบวิธีสอนหลายวิธี การสร้างหรือผลิตสื่อ แบบฝึกชุดการสอน หรือหนังสืออ่านประกอบ ผลการใช้สื่อ แบบฝึกหรือหนังสืออ่านประกอบ การจัดหรือการใช้รูปแบบกิจกรรมในการเรียน การสอน เจตคติของผู้เรียนต่อครูผู้สอนต่อรายวิชา ต่อแบบฝึก ต่อสื่อ หรือต่อวิธีสอน เป็นต้น การวิจัยในชั้นเรียนส่วนนี้มีความใกล้ชิดกับตัวครูผู้สอนและตัวผู้เรียนอย่างยิ่ง และนับว่าเป็นงานที่พึงปรารถนาของทุกฝ่ายที่ต้องการพัฒนานวัตกรรมหรือผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาให้สามารถใช้ประโยชน์ได้จริงในโรงเรียน และในชั้นเรียนเพราะ ถ้าการเรียนการสอนในชั้นเรียนมีนวัตกรรม หรือผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการทดลองที่ใช้ได้ผลดีมาแล้วและนำมาขยายผลใช้ในสภาพการเรียนการสอนที่แท้จริง ย่อมจะเกิดผลสัมฤทธิ์ดีต่อผู้เรียนและครูผู้สอน ซึ่งทำให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพดีขึ้น

3. ด้านการวัดและประเมินผล ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลประกอบด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการสอบวัด และผลการสอบวัดลักษณะงานวิจัยจึงเน้นไปทางการสร้างและพัฒนาแบบทดสอบ การวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบ การรายงานผลการสอบการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การขาดความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละรายวิชา หรือกับฐานข้อมูล (Data base) ที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียน ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการสอบวัดนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งแบบทดสอบนับว่ามีความสำคัญยิ่งต่องานการศึกษา ค้นคว้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพราะไม่ว่าจะเป็นการทดลองวิธีสอน การใช้สื่อ การใช้ชุดการสอน เป็นต้น จะต้องสร้างแบบทดสอบเพื่อตรวจสอบผลหรือวัดผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้น ดังนั้น ครูผู้สอนจะต้องเรียนรู้ในส่วนการสร้างและเทคนิคการเขียนข้อสอบไว้ด้วย

อุทุมพร จามรมาร (2537 : 110) กล่าวถึงลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียนว่า การวิจัยในชั้นเรียนของครูจะมุ่งที่ห้องเรียนและโรงเรียน โดยครูเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ นั่นคือ การวิจัยของครูเป็นตัวกระตุ้นให้ครูเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนและการบริหารจัดการงานของตนเองมากยิ่งขึ้นนั่นเอง ซึ่งจะส่งผลต่อนักเรียน การวิจัยของครู นอกจากมุ่งปรับปรุงการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนให้กับนักเรียนแล้ว ยังต้องการให้เกิดการปฏิบัติ(Action) ที่เกี่ยวกับโรงเรียนและห้องเรียน ซึ่งผลของการปฏิบัติการดังกล่าว อาจขยายกว้างไปยังห้องเรียนอื่น โรงเรียนอื่นในพื้นที่เดียวกันและพื้นที่อื่นได้ด้วย เช่น ถ้าครูพบว่าวิธีแก้ปัญหาคความประพฤตินักเรียนของตน ได้ผลก็อาจส่งผลกระทบต่อวิธีการแก้ปัญหาคความประพฤตินักเรียนในห้องเรียนอื่นรายอื่น และอาจส่งผลต่อการสร้าง

กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ใน โรงเรียนประถมศึกษา ดังแสดงไว้ใน แผนภาพที่ 3

แผนภาพที่ 3 แสดงลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียนของครู

2.4.5 รูปแบบของการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนแบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ (บัญชา อึ้งสกุล 2540 : 24 ; วัลลภ กันทรพิชัย 2539 : ไม่มีเลขหน้า)

1) การวิจัยสำรวจเป็นการวิจัยเพื่อหาคำตอบโดยไม่กำหนดกฎเกณฑ์อะไรมากมาย เพื่อสำรวจประเด็นที่อยากรู้ แล้วออกแบบการวิจัยเพื่อหาคำตอบนั้น ๆ เป็นการศึกษาลักษณะความเป็นจริงตามสภาพในเรื่องต่าง ๆ เพื่อมุ่งรวบรวมข้อมูลและรายงานลักษณะที่อยู่ในสภาพการณ์ นั้น ๆ เช่น สำรวจทัศนคติของนักเรียน สำรวจอาชีพผู้ปกครอง สำรวจโรงเรียน และชุมชน และสำรวจปัญหา การเรียนการสอน เป็นต้น

2) การวิจัยหาความสัมพันธ์ เป็นการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ตั้งแต่สองตัวแปรขึ้นไป เช่น ศึกษาหาวิธีสอนของครูกับผลการเรียนของนักเรียน หรือศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนกับเจตคติต่อการเรียนของนักเรียน เป็นต้น

3) การเปรียบเทียบ มีลักษณะคล้ายกับ 2 แบบแรก โดยในช่วงสถิติที่ใช้สำหรับการวิจัยเปรียบเทียบนั้น จะหาความสัมพันธ์เป็นการแสดงว่าตัวแปร 2 ตัว สัมพันธ์กันหรือไม่ มีอิทธิพลต่อกันหรือไม่ จึงอาจกล่าวได้ว่าเป็นการศึกษาเหตุและผลทางการศึกษา ในกรณีที่ไม่สามารถศึกษาด้วยการทดลอง เช่น การศึกษาว่าอะไรเป็นสาเหตุให้นักเรียนสอบตกซ้ำชั้น การศึกษาหาสาเหตุที่ทำให้นักเรียนทะเลาะวิวาทกัน เป็นต้น

4) การวิจัยแบบทดลอง เป็นการวิจัยที่มีลักษณะที่สอดคล้องกับ กมล สุดประเสริฐ (2532 : 27) ที่ให้ความเห็นว่า การทดลองเป็นวิธีการที่นักจิตวิทยาหรือนักพฤติกรรมศาสตร์นำมาใช้ เพื่อการทดลองด้านพฤติกรรมของมนุษย์และสัตว์ ด้วยการทดลองกับหนูตะเภา กล่าวคือ มีการกำหนดกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลอง ซึ่งในทางสังคมศาสตร์มักมีจุดอ่อนมาก

เกี่ยวกับการควบคุมตัวแปร เพราะมนุษย์ไม่เหมือนกับสัตว์อื่นๆ ซึ่งการทำวิจัยแบบทดลอง ตัวแปรที่ผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดค่าเรียกว่า ตัวแปรอิสระ ส่วนตัวแปรที่เป็นผล ตามมา เรียกว่า ตัวแปรตาม เพราะมีค่าเปลี่ยนแปลงไปตามค่าของตัวแปรอิสระ ส่วนตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจทำให้ ตัวแปรตามมีค่าเปลี่ยนแปลงได้ แต่ผู้วิจัยควบคุมไม่ให้มีค่าเปลี่ยนแปลงเรียกว่า ตัวแปรควบคุม

5) การวิจัยเชิงทดลองและพัฒนา เป็นการวิจัยที่ใช้เด็กกลุ่มเดียว ไม่ต้องไปเปรียบเทียบวิธีสอนแบบดั้งเดิมกับแบบใหม่ แต่จะคิดวิธีสอนแบบใหม่ขึ้นมาแล้วทำการสอนตามวิธีการสอนแบบใหม่ดังกล่าว สอนเสร็จแล้วทำการสำรวจพิจารณาคุณภาพพื้นฐานปัญหานั้นมาปรับปรุงใหม่แล้วสอนเด็กกลุ่มเดิมในบทเรียนต่อไปประยุกต์ไปเรื่อย ๆ ซึ่ง วัลลภ กันทรพัญ์ (2539 : 97) ได้กล่าวสนับสนุนการวิจัยเชิงทดลองและพัฒนาว่า ถ้าครูนำไปใช้ในโรงเรียนโดยศึกษาหลักการ วิธีการให้ดี จะเป็นการพัฒนาสื่อ อุปกรณ์การเรียน การสอน พัฒนากิจกรรมการเรียน การสอน นับเป็นวิธีที่เหมาะสมกับการวิจัยการพัฒนา การเรียนการสอนมากที่สุด

อัจฉรา สระวาที (2540 : 15) ได้ให้ทัศนะไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนจะมีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น หากได้มีการนำหลักและวิธีการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory action research : PAR) มาใช้โดยเรียกว่า การวิจัยในชั้นเรียนแบบมีส่วนร่วม (Participatory classroom action research) กล่าวคือ การที่ครูซึ่งเดิมเป็นผู้ที่มีบทบาทในการวิจัยแต่เพียงผู้เดียวได้ดึงกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ ครูผู้สอนด้วยกัน หรือแม้แต่ผู้ปกครองและตัวของนักเรียน เข้ามาร่วมในการดำเนินการวิจัยทุกขั้นตอน นับตั้งแต่การสำรวจสภาพปัญหาและการกำหนดปัญหา การวางแผนดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการศึกษาวิจัย ผลการศึกษาที่ได้ก็จะมีผลสมบูรณ์ ครอบคลุม ชัดเจนและมีคุณภาพยิ่งขึ้น

สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม (2540 : 27 - 36) กล่าวถึงการวิจัยในชั้นเรียนที่มีลักษณะเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ คือ เป็นการวิจัยควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานจริง โดยมีครูเป็นทั้งผู้ผลิตงานวิจัย และผู้บริโภคผลการวิจัยหรือกล่าวอีกในหนึ่งคือครูเป็นนักวิจัยในชั้นเรียน ครูนักวิจัยจะ ตั้งคำถามที่มีความหมายในการพัฒนาการเรียนการสอนแล้วจะวางแผนการปฏิบัติงานและการวิจัยหลังจากนั้นครูจะดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนไปพร้อมๆ กับการจัดเก็บข้อมูลตามระบบที่ได้วางแผนการวิจัยไว้ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ สรุปผลการวิจัย นำผลการวิจัยในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแล้วจะพัฒนาข้อความที่ได้นั้นต่อไป ให้มีความถูกต้องเป็นสากลและเป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้นต่อการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาการเรียนของครูให้มี คุณภาพยิ่งขึ้น ไป

2.4.6 การวิจัยในชั้นเรียน โดยมากควรเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งอาจจะเป็น การวิจัยเชิงปฏิบัติการเต็มรูปหรือเฉพาะส่วนก็ตาม นักวิจัยทางการศึกษาเห็นสอดคล้องกันว่า วิธีวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยที่มีความเฉพาะเจาะจง และมีลักษณะที่พิจารณาตามประเด็น ต่าง ๆ ดังนี้

1) จุดเริ่มต้นการวิจัย การวิจัยในชั้นเรียนมีจุดกำเนิดจากสภาพปัญหา หรือข้อ ขัดข้องในการเรียนการสอนที่ครูพบ ครูต้องการปรับปรุงหรือแก้ปัญหานั้น ๆ ด้วยวิธีการวิจัย ปัญหาวิจัยจึงเริ่มจากความคิดของครูมากกว่าความคิดของผู้อื่น หรือจากหลักทางทฤษฎีโดยตรง

2) ขอบเขตของการวิจัย โดยขอบเขตของการวิจัยในชั้นเรียนนั้นจะแคบ และ เฉพาะเจาะจงในประเด็นต่อไปนี้

2.1) ปัญหาการวิจัย (Research problem) เรื่องที่วิจัยอาจจะเป็นประเด็นที่เล็ก แต่สำหรับครูแล้วจะมีความหมายสำหรับการเรียนการสอนโดยตรง

2.2) ประชากร มุ่งเน้นการศึกษาเกี่ยวกับผู้เรียน ผู้สอน กระบวนการเรียน การสอน ตลอดจนสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนหรือสภาวะการเรียนหนึ่ง ๆ (Classroom context) ในการศึกษาอาจมุ่งที่นักเรียนเฉพาะราย นักเรียนห้องหนึ่งหรือหลายห้องเรียนที่ครู ทำการวิจัยนั้นมีส่วนรับผิดชอบในการเรียนการสอน

2.3) การนำผลวิจัยไปใช้ การวิจัยมุ่งผลเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครูใน สภาพแวดล้อมที่ทำการวิจัยนั้น ๆ โดยตรง ไม่มุ่งเพื่อนำไปใช้ในวงกว้าง กล่าวคือ ไม่มุ่ง ข้อสรุปเชิงนัยทั่วไป

3) ครูผู้สอนเป็นศูนย์กลางกระบวนการวิจัยทั้งหมด ทั้งนี้ อาจเป็นการวิจัยที่ ดำเนินการโดยครูคนเดียว หรือโดยคณะครูร่วมกันวิจัย อีกทั้งอาจมีนักศึกษาระดับ ปฏิบัติ เช่น ศึกษานิเทศก์ร่วมในการวิจัยด้วย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขอบเขตของการวิจัย

4) การวิจัยจะดำเนินไปพร้อม ๆ กับการเรียนการสอนปกติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการ เรียนการสอน ผู้เรียนไม่รู้สึกรว่าอยู่ภายใต้สภาวะการวิจัย ผลการวิจัยอยู่บนพื้นฐานของ ประสบการณ์ธรรมชาติของห้องเรียนที่เป็นปกติวิสัย

5) กระบวนการวิจัย มีการเชื่อมโยงระหว่างการคิดเชิงสะท้อน (Reflective thinking) และการปฏิบัติอย่างชัดเจน กล่าวคือ มีการพินิจพิเคราะห์ ทบทวน ทั้งก่อนและหลัง การทดลองปฏิบัติ

6) วิธีการวิจัยมีความยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอน เช่น อาจเป็นการวิจัยเชิงทดลอง ประยุกต์ ซึ่งดำเนินการได้อย่างกลมกลืนกับการสอนของครู

และใช้สถิติที่ไม่ซับซ้อนมากนักในการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นต้น ข้อสรุปที่ได้จากการวิจัยอาจจะขาดน้ำหนักไปบ้างในด้านความเที่ยงตรง เมื่อเปรียบเทียบกับ การวิจัยทั่วไปอิงทฤษฎีและหลักการที่เข้มงวด แต่จะเป็นการวิจัยที่ให้ประโยชน์โดยตรงเท่าที่ครูผู้ทำวิจัยต้องการ

จากลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียนที่กล่าวมาทั้งหมดนี้จะเห็นว่าผู้นำวิจัย คือ ครูผู้สอนซึ่งเป็นผู้รู้ปัญหา วิเคราะห์ปัญหา เริ่มต้นจากปัญหา หรือข้อสงสัยที่เกิดขึ้นจากปฏิบัติงาน หรือทำกิจกรรมการสอนแล้ววางแผนการวิจัยไปสอน ไปเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นขั้นเป็นตอน สรุปผลเพื่อนำไปแก้ปัญหานั้นในชั้นเรียนอาจกล่าวได้ว่าเป็นผู้วิจัยและบริบทผลการวิจัย

จากรูปแบบและลักษณะการวิจัยในชั้นเรียนดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าเป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ซึ่งจะใช้รูปแบบการวิจัยสำรวจ หรือความสัมพันธ์ หรือการเปรียบเทียบ หรือการทดลอง หรือการศึกษาคณิศ หรือการวิจัยทดลองและเชิงพัฒนา หรือการวิจัยปฏิบัติการอย่างโรนั้นขึ้นอยู่กัลักษณะปัญหาและจุดมุ่งหมายเฉพาะที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาทั้งนี้ก็นำผลการวิจัยที่ได้สำหรับการพัฒนาการเรียน การสอนในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

2.5 กระบวนการและขั้นตอนของการวิจัยในชั้นเรียน

กระบวนการและขั้นตอนของการวิจัยในชั้นเรียน มีผู้ศึกษาได้เสนอไว้เป็นจำนวนมาดังนี้

2.5.1 การทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ควรดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้ (คงศักดิ์ ธาตุทอง. 2542 : 40 ; อ้างอิงมาจาก Collins & Spiegel . n.d. : unpagged)

1) ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา (Identifying a problem) ทำโดยการสังเกต โดยผู้เริ่มต้นต้องเป็นครู ครูควรเลือกปัญหาที่อยู่ใกล้ตัวที่สุดและอยู่ในฐานะที่จะจัดการได้

2) วางแผนการวิจัย (making a plan) จะใช้วิธีการดำเนินการวิจัยอย่างไร เช่น อาจจะทำการศึกษาโดยวิธีการสำรวจความคิดเห็น หรือจะทำวิจัยเชิงคุณภาพทั้งนี้ต้องระมัดระวังในการเตรียมวิธีการเก็บข้อมูลที่เชื่อถือได้

3) ลงมือทำการวิจัย (Taking action) ในการลงมือปฏิบัติการวิจัยไม่แผนที่วางไว้จะดีเพียงใด ย่อมต้องมีเหตุการณ์ที่นอกเหนือความคาดหมายเกิดขึ้นอยู่เสมอณักวิจัย ที่ต้องวางแผนการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลไว้ให้รัดกุม

4) การประเมินผลการวิจัย (Evaluation the effect of the action) ครูอาจต้องเตรียมตอบคำถามเหล่านี้

- 4.1) การเปลี่ยนแปลงนี้มีผลอย่างไรต่อการเรียนของนักเรียนของเราบ้าง
- 4.2) นักเรียนรู้อะไรบ้าง
- 4.3) การเปลี่ยนแปลงนี้ควรเกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอหรือไม่
- 4.4) ถ้าต้องการให้การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอต้องทำอะไร

บ้าง

4.5) มีปัญหาอุปสรรคใดบ้างที่เราจะวิจัยต่อไป

5) การเผยแพร่ความรู้ที่ได้จากการวิจัยสู่สาธารณชน (Communication about action research) การทำงานเชิงวิจัยปฏิบัติการจำเป็นจะต้องบอกข้อค้นพบที่สำคัญ ให้ชัดเจนและเที่ยงตรงตามข้อมูลที่ได้ โดยให้สอดคล้องกับปัญหาและการปฏิบัติการวิเคราะห์ และการประเมินผลในสถานการณ์ที่ทำวิจัยปฏิบัติการนั้น ๆ ข้อมูลที่นำเสนอต้องชัดเจนและตรงไปตรงมาและเป็นที่น่าสนใจของผู้อ่านหรือผู้ฟัง

กำหนดกรอบการวิจัยที่สำคัญไว้ 5 ขั้นตอน คือ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2535)

1) ศึกษาสภาพปัญหาทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อหาลักษณะของปัญหา และใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการศึกษา หรือเปรียบเทียบผลของการใช้นวัตกรรมการศึกษา

2) การออกแบบนวัตกรรม ในด้านต่อไปนี้

2.1) โครงสร้าง / ส่วนประกอบ เช่น นวัตกรรมนี้ควรประกอบด้วย คู่มือครูกิจกรรมและสื่อเครื่องมือวัดพฤติกรรม แบบทดสอบ เป็นต้น

2.2) ลักษณะของนวัตกรรม เช่น บอกที่มาของแนวคิด / ทฤษฎีที่นำมาพัฒนา บอกถึงลักษณะของนวัตกรรม สื่อ และเครื่องมือที่ใช้ เป็นต้น

2.3) การนำไปใช้ เช่น มีการอบรมครู มีการวัดหรือทดสอบนักเรียน ก่อนและหลังการใช้ช่วงเวลาประมาณ 1 ภาคเรียน เป็นต้น

3) การสร้างหรือพัฒนานวัตกรรม ตามแนวหรือกรอบของรูปแบบนวัตกรรมที่กำหนดไว้

4) การทดลอง แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การนำนวัตกรรมไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็กเพื่อตรวจสอบคุณภาพของตัวนวัตกรรม เพื่อการปรับปรุงในแต่ละส่วน

เช่น ลำดับขั้นตอนของเนื้อหาวิชา ความเป็นไปได้ของกระบวนการ ความถูกต้องของเนื้อเรื่อง ความเหมาะสมกับสถานการณ์จริง เป็นต้น

ระยะที่ 2 การนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในสถานการณ์จริง เป็นการทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของนวัตกรรมนั้น เพื่อการพัฒนาต่อไป

5) การประเมินผล ใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิควิธีเดียวกับการศึกษา สภาพปัญหา การเก็บข้อมูลทำเป็นระยะ ๆ ในระหว่างการทดลอง และเมื่อจบสิ้นการทดลอง แล้ว ข้อมูลที่ได้นี้จะนำมาศึกษาเปรียบเทียบกับข้อมูลพื้นฐานก่อนการใช้นวัตกรรม เพื่อเป็นข้อสรุป และยืนยันประสิทธิภาพของนวัตกรรมนั้น ถ้าผลการทดลองสามารถลดหรือแก้ปัญหาได้ก็แสดงว่านวัตกรรมนั้นมีคุณค่า และนำไปขยายผลได้ โดยการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ต่อไป

2.5.2 กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่นำมาดำเนินการสำหรับการวิจัยในชั้นเรียน โดยมีขั้นตอน ดังนี้ (ยาใจ พงษ์บริบูรณ์, 2537 : 11 – 15)

1) จำแนกหรือพิจารณาปัญหาที่ประสงค์จะศึกษา ผู้วิจัยและกลุ่มที่ทำการวิจัยจะต้องศึกษารายละเอียดของปัญหาที่จะศึกษาอย่างชัดเจน ปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน ซึ่งจะทำให้การวิจัยเชิงปฏิบัติการจะต้องมีทฤษฎีรองรับในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น การวิเคราะห์สภาพของปัญหาควรพิจารณาให้ครบองค์ประกอบต่อไปนี้ คือ ปัญหาที่เกี่ยวกับครู นักเรียน เนื้อหาวิชาและสภาพแวดล้อม

2) เลือกปัญหาสำหรับที่เป็นสาระควรแก่การศึกษาวิจัยเลือกโดยอาศัย ทฤษฎีมาร่วมพิจารณาลักษณะของปัญหา แล้วสร้างวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตลอดจนอาจจะต้องสร้างสมมติฐาน (Hypothesis) ของการวิจัยในรูปแบบของข้อความที่ต้องการจะประเมินที่แสดงความสัมพันธ์ของปัญหากับหลักการ หรือกับทฤษฎีพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น

3) เลือกเครื่องมือดำเนินการวิจัย ที่จะช่วยให้ได้คำตอบของปัญหาตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เครื่องมือที่ใช้จะมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติ หรือฝึกหัดตามวิธีการ เช่น อุปกรณ์การเรียนการสอน แบบฝึก เป็นต้น และเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติ เช่น แบบทดสอบ แบบสังเกตพฤติกรรม เป็นต้น

4) บันทึกเหตุการณ์อย่างละเอียดในแต่ละขั้นตอนของการวิจัยทั้งส่วนที่เป็นความก้าวหน้า และเป็นอุปสรรคตามวงจรของการปฏิบัติการ (The research spiral) ตามแนวคิดของ เคมมิสและมาทากาส (Kemmis & Mataggart) คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observing) และการสะท้อนการปฏิบัติการ (Reflection)

ตลอดจนการปรับปรุงผล (Re-planning) เพื่อนำไปปฏิบัติในวงจรต่อไป จนกว่าจะได้รูปแบบของการปฏิบัติงานที่เป็นที่พึงพอใจ และได้ข้อเสนอเชิงทฤษฎีเพื่อเผยแพร่ต่อไป กล่าวคือ (วีรพล ฉลาดแย้ม. 2544 : 21 ; อ้างอิงมาจาก Kemmis & Mataggart. 1986 : unpagged)

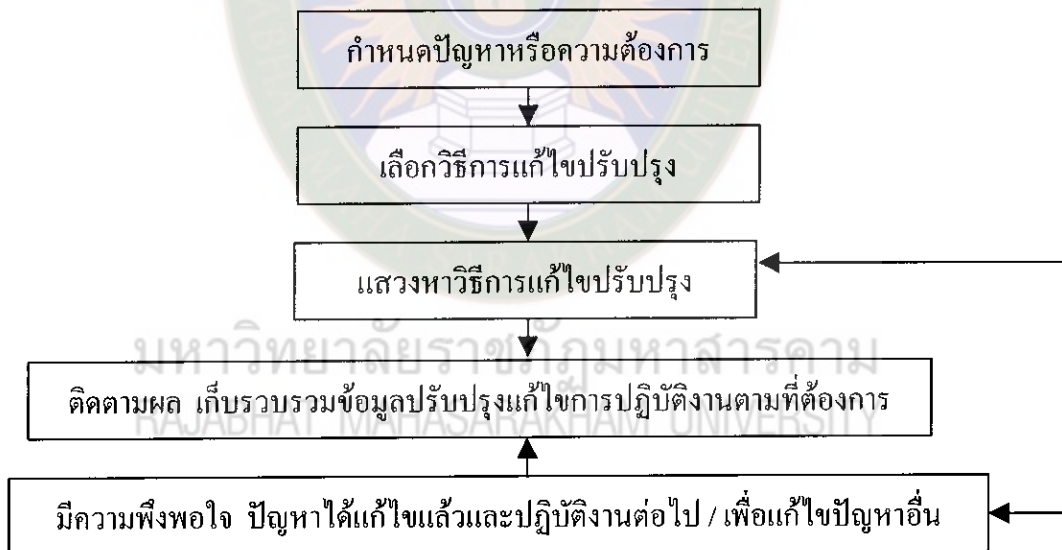
ขั้นที่ 1 การวางแผน เป็นขั้นที่จะต้องร่วมมือกันเก็บรวบรวมข้อมูลสำรวจปัญหาหรือกำหนดแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหาจากผู้เกี่ยวข้องในทางการศึกษา อาจจะต้องใช้ตารางวิเคราะห์สภาพปัญหาหรืออื่น ๆ

ขั้นที่ 2 ปฏิบัติการ เป็นขั้นการกำหนดกิจกรรมจากขั้นวางแผนมา ดำเนินงานเพื่อให้เกิดผลหรือการเปลี่ยนแปลงตามจุดประสงค์ในแต่ละวงจร

ขั้นที่ 3 การสังเกต เป็นขั้นตอนที่เกิดขึ้นควบคู่กับการปฏิบัติการในขณะดำเนินงาน (Action process) อาจมีการจดบันทึก วิเคราะห์เอกสาร เขียนอนุทิน ใช้แบบสอบถาม สัมภาษณ์ บันทึกเสียงวิดิทัศน์ หรือการใช้แบบทดสอบเพื่อประกอบการสังเกต

ขั้นที่ 4 สะท้อนผลการปฏิบัติ เป็นขั้นการประเมิน ตรวจสอบกระบวนการ เพื่อนำข้อมูลย้อนกลับไปวางแผนในวงจรต่อไป

กระบวนการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการดังกล่าว ดังแผนภาพที่ 4

แผนภาพที่ 4 กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

ที่มา : กมล สุคประเสริฐ 2532 : 29 – 30.

จะเห็นได้ว่ากระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เมื่อนำมาใช้กับทางการศึกษาจะช่วยให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาระบบโรงเรียน ช่วยเหลือครูให้พัฒนาการเรียนการสอนเพื่อการเรียนรู้ และสืบสวนสอบสวนในชั้นเรียน หรือกระทั่งการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอน ภายในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะเป็นรูปแบบการวิจัยที่มีการดำเนินการวิจัยเป็นระบบครบวงจร โดยในขั้นสุดท้ายมีการสะท้อนผลการปฏิบัติงาน ช่วยให้ได้ข้อมูลย้อนกลับไปวางแผนจนกว่าจะได้ผลเป็นที่น่าพึงพอใจ

2.5.3 สรุปขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนไว้ ดังนี้ (วิรัช วรรณรัตน์

(2537 : 47)

- 1) กำหนดปัญหา วิเคราะห์ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน ค้นหาสาเหตุของประเด็นปัญหาแล้วกำหนดประเด็นหรือเรื่องที่จะทำการศึกษาค้นคว้า
- 2) นิยามปัญหา เมื่อทราบสาเหตุหรือที่มาของปัญหาและสามารถกำหนดประเด็นปัญหาเป็นชื่อเรื่องได้แล้ว จะต้องทำความเข้าใจประเด็นปัญหา หรือเรื่องที่จะทำการศึกษาค้นคว้า โดยศึกษาเอกสารทฤษฎี และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง หลังจากนั้นทำการกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า กำหนดสมมติฐาน กำหนดความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า ขอบเขตการศึกษาค้นคว้าในส่วนเนื้อหา จำนวนตัวอย่าง จำนวนตัวแปร พร้อมกับให้นิยามศัพท์ตัวแปรในส่วนตัวแปรต้น ตัวแปรตาม ตลอดจนตัวแปรที่เกี่ยวข้อง บางตัว
- 3) การรวบรวมข้อมูล เป็นขั้นการดำเนินการวิจัย ซึ่งจะต้องกำหนดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้สร้างเครื่องมือ ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ เลือกแบบการวิจัย โดยเฉพาะด้านการทดลองจะใช้กลุ่มเดียวหรือหลายกลุ่ม มีกลุ่มควบคุมที่ใช้การเปรียบเทียบหรือไม่เมื่อดำเนินการในส่วนของกลุ่มตัวอย่าง และเครื่องมือเสร็จก็ดำเนินการจัดกระทำทดลองหรือเก็บข้อมูลตามแผนและระยะเวลาที่กำหนด
- 4) การวิเคราะห์ข้อมูลเมื่อได้ข้อมูลจากการจัดกระทำหรือทดลองแล้วนำข้อมูลไปวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติช่วยในการแปลผล / สรุปผล ตามจุดมุ่งหมายหรือสมมติฐานที่กำหนดไว้
- 5) สรุปและรายงานผล หลังจากได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว จะต้องนำเสนอ ข้อมูลและสรุปข้อมูลค้นพบตามข้อมูลที่ปรากฏพร้อมการอภิปรายและเสนอแนะเกี่ยวกับข้อค้นพบนั้น แล้วนำเสนอผลงานทั้งหมดโดยการเขียนรายงานตามหัวข้อและรูปแบบที่แต่ละสถาบันหรือหน่วยงานกำหนดไว้

2.5.4 กระบวนการและขั้นตอนในการวิจัยในชั้นเรียน ตามแนวคิดของ กระบวนการเชิงระบบ (System approach) (เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย (2540 : 58 ; ชัยพจน์ รุ่งงาม 2538 : 38)

ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา เป็นขั้นการสำรวจปัญหาหรือความต้องการ ทำให้ทราบ ว่าปัญหาคืออะไร มีขอบเขตเพียงใด อะไรจะตามมา อะไรคือสาเหตุ ในแต่ละสาเหตุมี แนวทางแก้ไขอย่างไร จะเลือกแก้ปัญหาใดก่อนและโดยวิธีใด โดยปกติถ้าเป็นการวิจัย ในชั้นเรียนมักจะนึกถึง นักเรียน ครู วิธีการสอน นั่นคือ คิดถึงตัวป้อน (Input) และ กระบวนการ (Process)

ขั้นที่ 2 เตรียมการวางแผน หลังจากผ่านขั้นที่ 1 ไปแล้วก็ต้องกำหนดกิจกรรม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของเรื่องที่ครูกำลังจะทำการวิจัย ต้องบริหารเวลา บุคลากรที่ เกี่ยว ข้อง หรืออาจต้องไปอ่านหนังสือ เอกสารรายงานต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางให้ได้คำตอบตาม วัตถุประสงค์ ตัวอย่างกิจกรรมในขั้นนี้ เช่น กำหนดวิธีการสอนหรือนวัตกรรม ซึ่งอาจ จะเป็นบทเรียน โปรแกรม (Program instruction) คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI - Computer Instruction) เตรียมการวางแผนออกแบบนวัตกรรม การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล นั่นคือ เป็นขั้นตอนการออกแบบการวิจัยนั่นเอง

2.5.5 การออกแบบการวิจัยในชั้นเรียน มักจะเป็นรูปแบบการวิจัยเพื่อการ ทดลองวิธีการหรือนวัตกรรมทางการเรียนการสอน ที่ออกแบบว่ามีประสิทธิภาพมากน้อย เพียงใดอย่างไร เมื่อกำหนดนวัตกรรมทางการเรียนการสอนแล้ว ผู้วิจัยจะทำการศึกษาคูณภาพ ของวิธีการหรือนวัตกรรมที่ครูสร้างขึ้น ซึ่งการหาคุณภาพจะทำการศึกษาใน 2 ลักษณะ คือ (เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย, 2540 : 57 – 61)

- 1) พิจารณาความเหมาะสมเชิงเหตุผล โดยขอความร่วมมือจากครู ศึกษานิเทศก์หรือผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนี้ช่วยพิจารณาความเหมาะสม
- 2) เป็นการนำวิธีการหรือนำนวัตกรรมที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้สอนกับ นักเรียน เช่น อาจใช้แบบการทดลอง แบบการทดลองกลุ่มเดียววัดผลก่อนและหลังการทดลอง (The single group pretest – posttest design) ดังแผนภาพที่ 5

กลุ่มทดลอง	O ₁	X	O ₂
------------	----------------	---	----------------

แผนภาพที่ 5 รูปแบบการทดลองแบบกลุ่มเดียว

รูปแบบนี้ ประกอบด้วย กลุ่มทดลองเพียงกลุ่มเดียว มีการวัดผลก่อนการทดลอง (O₁) หลังจากการทดลองใช้วิธีการหรือนวัตกรรมแล้วมีการวัดผลหลังการทดลอง (O₂)

แบบทดลองกลุ่มเดียววัดผลหลายครั้ง ก่อนและหลังการทดลอง (The single group, Pretest – posttest time series design)

กลุ่มทดลอง	O ₁₁	O ₁₂	O ₁₃	X	O ₂₁	O ₂₂	O ₂₃
------------	-----------------	-----------------	-----------------	---	-----------------	-----------------	-----------------

แผนภาพที่ 6 รูปแบบการทดลองกลุ่มเดียววัดผลหลายครั้ง

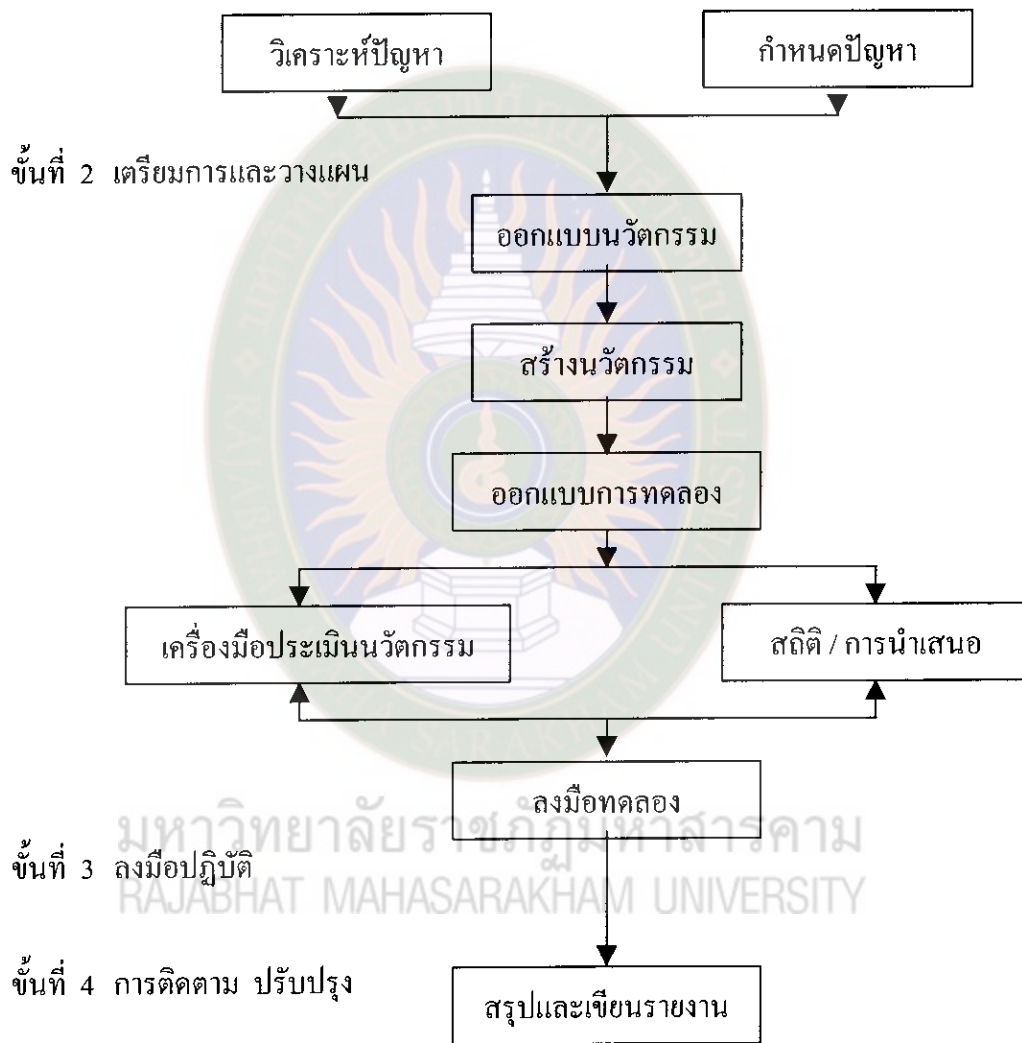
รูปแบบนี้ประกอบด้วยกลุ่มทดลองเพียงกลุ่มเดียว แต่มีการวัดผลซ้ำตามช่วงเวลาที่กำหนดหลายครั้ง ทั้งก่อนและหลังการทดลอง ทำให้ทราบแนวโน้มของการที่เกิดขึ้นก่อนและหลังการทดลอง กลุ่มทดลองที่ใช้จะทำหน้าที่ เป็นกลุ่มควบคุม สำหรับการเปรียบเทียบไปด้วยในตัวเอง

ขั้นที่ 3 ปฏิบัติตามแผน คือหัวใจสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน เพราะเพียงแต่รู้ปัญหาในขั้นที่ 1 แล้วหยุดตรงนั้น ไม่มีอะไรคืบหน้าก็จะเป็นเพียงวิจัยสำรวจ หรือวิจัยบรรยาย (Description research) ถ้ารู้ปัญหาแล้ววางแผนอย่างดีในขั้นที่ 2 มีการกำหนดวัตถุประสงค์ มีกิจกรรมที่มองเห็นทางสำเร็จ แต่ไม่ได้ดำเนินการต่อก็จะเป็นแค่เค้าโครงการวิจัย (Proposal) ดังนั้นในขั้นนี้จึงเป็นการลงมือปฏิบัติติดตามแผนที่เตรียมไว้ในขั้นที่ 2 ซึ่งขั้นตอนนี้จะทำให้ครูทราบว่าวิธีการหรือนวัตกรรมที่สร้างขึ้นมาใช้ได้หรือไม่เพียงใดและจะต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

ขั้นที่ 4 ติดตาม ปรับปรุง ทดลอง หลังจากลงมือปฏิบัติแล้วควรมีการติดตามเพื่อพิจารณาว่ามีอุปสรรคอย่างไร จะปรับปรุงแก้ไขอย่างไร เพื่อให้การดำเนินงานนั้นสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถพัฒนาการเรียนการสอนได้ตามที่คาดหวัง และพบว่าบรรยากาศในห้องเรียน มีการเปลี่ยนแปลง เป็นต้นว่าพฤติกรรมนักเรียนเรียนสนุก เรียนอย่างมีความหมาย มีการช่วยเหลือกัน มีความรับผิดชอบมากกว่าเดิมและที่สุด

ทำให้ผลสัมฤทธิ์ดีขึ้น ซึ่งในขั้นตอนนี้มีการใช้สถิติง่าย ๆ เพื่อให้ผู้อ่านได้เห็นผล การพัฒนา
 ขั้นที่ 5 สรุป เขียนรายงาน เมื่อดำเนินการวิจัยเสร็จแล้วก็เป็นการสรุปผลงาน
 ที่นำมาเขียนรายงานการวิจัย จากแนวคิดของกระบวนการเชิงระบบ (System approach)
 สรุปได้ดังแผนภาพที่ 7

ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา

ขั้นที่ 3 ลงมือปฏิบัติ

ขั้นที่ 4 การติดตาม ปรับปรุง

ขั้นที่ 5 สรุปผล รายงานการวิจัย

แผนภาพที่ 7 กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนตามแนวคิดของกระบวนการเชิงระบบ
 ที่มา : เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย 2540 : 57-61.

2.5.6 การวิจัยในชั้นเรียน เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน มีแนว
 ดำเนินการ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2540)

1) สํารวจข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอนและผลการเรียนการสอน
 2) วิเคราะห์แนวทางแก้ไขและปรับปรุงการเรียนการสอนและผลการเรียน
 3) ศึกษาความรู้เกี่ยวกับแนวคิด/ เทคนิควิธีการปรับปรุงและพัฒนาการเรียน
 การสอนอย่างหลากหลาย

- 4) กำหนดรูปแบบ วิธีการหรือแนวทางใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน
- 5) สร้างสื่อ / เทคนิควิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน
- 6) ทดลองสื่อ / วิธีสอน
- 7) สรุปผลการใช้สื่อ / วิธีการสอน
- 8) จัดทำรายงานผลการทำเทคนิควิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน
- 9) มีการเผยแพร่ผลงานในกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง

2.5.7 การทำวิจัยในชั้นเรียนมีการดำเนินการเป็นขั้นตอน โดยยึดหลักวิธีการ
 ทางวิทยาศาสตร์และได้นำมาขยายให้เป็นขั้นตอนที่ละเอียดต่อเนื่อง เพื่อสะดวกในการปฏิบัติ
 ครู อาจารย์ จึงสามารถวางแผนดำเนินงานไว้ล่วงหน้าได้ โดยมีขั้นตอน ดังนี้ (หน่วยศึกษา
 นิเทศก์ กระทรวงศึกษาธิการ. 2540)

ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจและวิเคราะห์การเรียนการสอน

การวิจัยในชั้นเรียนใด ๆ ก็ตามจะต้องเริ่มต้นด้วยการมองปัญหาของเรื่องที่จะวิจัย
 อย่าง ชัดเจน เพราะการมองปัญหานำไปสู่ความต้องการในการแก้ไขปัญหการเรียนการสอน
 ในรายวิชาที่ตนรับผิดชอบได้อย่างชัดเจน โดยทำการสำรวจข้อบกพร่อง และวิเคราะห์ปัญหา
 ดังกล่าวคือ จะต้องค้นคว้าว่า นักเรียนมีความบกพร่องจุดใด เนื่องจากสาเหตุใด ซึ่งอาจได้จาก
 การระดมสมอง ตรวจสอบแบบฝึกหัด จากผลการสอบปลายภาคเรียนหรือผลการวิจัย
 เมื่อสำรวจข้อบกพร่องได้แล้ว นำมาวิเคราะห์หาสาเหตุและความต้องการในการแก้ปัญหาให้
 ตรงกับสาเหตุนั้น ๆ แล้วเขียนออกมาในรูปวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

เมื่อได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยแล้วก็ควรศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับ
 เรื่องที่จะทำการวิจัยนั้นว่ามีอยู่ก่อนแล้วบ้างอย่างไร งานวิจัยที่จะทำนั้นมีความเชื่อมโยงกับ
 ทฤษฎีอย่างไร ทั้งนี้เพื่อแสดงความต่อเนื่องทางวิชาการที่ต้องการที่จะมีส่วนสร้างเสริมให้
 เจริญก้าวหน้าให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป

การศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องช่วยครู อาจารย์ในเรื่องต่อไปนี้

- 1) มองปัญหาที่จะวิจัยได้ชัดเจนขึ้น
- 2) ได้แนวความรู้พื้นฐานตลอดจนทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็น(ตัวแปร)

ที่จะศึกษา

- 3) เห็นแนวทางในการศึกษาปัญหา
- 4) สามารถอธิบายปัญหา โดยเฉพาะการกำหนดขอบเขตการวิจัยและสามารถ

อธิบายตัวแปรที่จะศึกษา

- 5) สามารถตั้งสมมติฐานได้อย่างสมเหตุสมผล
- 6) เลือกเทคนิคการสุ่มตัวอย่างได้อย่างเหมาะสม
- 7) เลือกเครื่องมือเก็บข้อมูลได้ถูกต้อง
- 8) เลือกวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างเหมาะสม

สิ่งที่ครู อาจารย์ จะได้จากการดำเนินการในขั้นนี้คือ ได้เทคนิคการแก้ปัญหาที่สอดคล้องกับหลักการ ทฤษฎีหรืองานวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้แล้ว ซึ่งทำให้แนวคิดของครู อาจารย์ นำเชื่อถือยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา

นวัตกรรมเป็นรูปแบบ หรือวิธีการแก้ปัญหาที่ครู อาจารย์สร้างขึ้นมาจาก หรือ นำเอารูปแบบหรือวิธีการที่ผู้อื่นทำไว้แล้วมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาที่ต้องการแก้ไข เช่น

- 1) บทเรียนสำเร็จรูป เหมาะสมกับนักเรียนที่เรียนช้า
- 2) ชุดการสอนเหมาะสมกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ
- 3) คู่มือครูเหมาะสมกับปัญหาการขาดคู่มือการสอน เป็นต้น

สิ่งที่ครู อาจารย์จะได้จากการดำเนินการในขั้นนี้ คือ ได้นวัตกรรมที่คาดว่าจะมีคุณภาพเหมาะสมกับที่จะนำไปใช้ในการแก้ปัญหา

ขั้นตอนที่ 4 การออกแบบการทดลอง

การทดลองทำได้หลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับลักษณะของนวัตกรรม จำนวนกลุ่มนักเรียนที่ทดลองและจำนวนครั้งของการวัดตัวแปรที่ศึกษา แต่ละแบบมีการดำเนินการที่แตกต่างกัน ฉะนั้นในการออกแบบการทดลองจะต้องออกแบบให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัย โดยคำนึงถึงกลุ่มตัวอย่างและตัวแปรที่วัด เพื่อให้ผลการทดลองมีความแม่นยำ ได้ข้อสรุปถึงผลการทดลองที่แม่นยำ โดยมีหลักการ ดังนี้

1) นวัตกรรมที่นำมาทดลองจะต้องมีความเด่นชัด มีทฤษฎีรองรับเพื่อให้มั่นใจได้ว่ามีโอกาสแก้ปัญหาที่มีอยู่อย่างได้พบ หรือพัฒนาการเรียนการสอนได้จริง ทั้งนี้ เพื่อต้องการให้เกิดความมั่นใจได้ว่า ผลของการใช้นวัตกรรมจะแตกต่างจากการไม่ได้ใช้นวัตกรรม หรือการใช้วิธีเดิมอย่างชัดเจน

2) พยายามลดความคลาดเคลื่อนในการวิจัยให้น้อยที่สุด โดยการใช้เครื่องมือวัดที่มีความตรง (Validity) คือ ผลการวัดมีความคงที่ไม่ว่าจะวัดกี่ครั้งก็ตรง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นตัวแทนที่ดีของประชากรที่ศึกษา และนอกจากนี้สถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการวิจัยและเหมาะสมกับระดับข้อมูลที่รวบรวมได้ และต้องพิจารณาว่า สถิตินั้นสามารถตอบปัญหาการวิจัยหรือจุดประสงค์ของการวิจัยได้หรือไม่ และสอดคล้องกับข้อตกลงเบื้องต้นในการใช้ค่าสถิตินั้น ๆ หรือไม่

3) การควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนที่รบกวนผลการทดลอง เช่น ในการทดลองสอนชุดการสอนมินิคอร์ส รายวิชา ค 311 เรื่อง เลขยกกำลัง และโพลิโนเมียล ขณะทำการทดลองอาจมีนักเรียนบางคนได้เรียนพิเศษ รายวิชา ค 311 นอกเหนือจากการเรียนโดยใช้ชุดการสอนดังกล่าว การเรียนพิเศษ จึงรบกวนต่อการทดลองในกรณีเช่นนี้ ครูควรคัดนักเรียนเหล่านี้ออกจากกลุ่มตัวอย่าง ด้วยการไม่นำคะแนนสอบวัดของนักเรียนที่เรียนพิเศษมาวิเคราะห์เพื่อสรุปผล เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 5 การสร้างและการพัฒนาเครื่องมือ

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนนั้น จะใช้เครื่องมือชนิดใดย่อมขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและตัวแปรที่จะวัด เช่น ถ้าต้องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เครื่องมือวัด คือ แบบทดสอบ ถ้าต้องการวัดความคิดเห็น เครื่องมือวัด คือ แบบสอบถามวัดความคิดเห็น ถ้าต้องการวัดเจตคติ เครื่องมือวัด คือ แบบวัดเจตคติ เป็นต้น ซึ่งเครื่องมือวัดนั้นแบ่งออกได้หลายชนิด แต่ละชนิดเหมาะสมกับข้อมูลแต่ละลักษณะจึงจำเป็นต้องศึกษาเครื่องมือแต่ละชนิด ทั้งในแง่ลักษณะของเครื่องมือ วิธีสร้าง และข้อดีข้อจำกัด เพื่อเลือกใช้ให้เหมาะสม และเมื่อครู อาจารย์ ได้สร้างเครื่องมือวัดหรือปรับปรุงเครื่องมือวัดที่ผู้อื่นสร้างไว้แล้ว จะต้องมีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือก่อนที่จะไปใช้จริง โดยการนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ที่มีลักษณะเช่นเดียวกับประชากรที่เราศึกษา เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวัด เช่น ความตรง และความเที่ยง ถ้าหากคุณภาพของเครื่องมือวัดต่ำกว่าเกณฑ์จะต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาให้มีคุณภาพก่อนนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริง

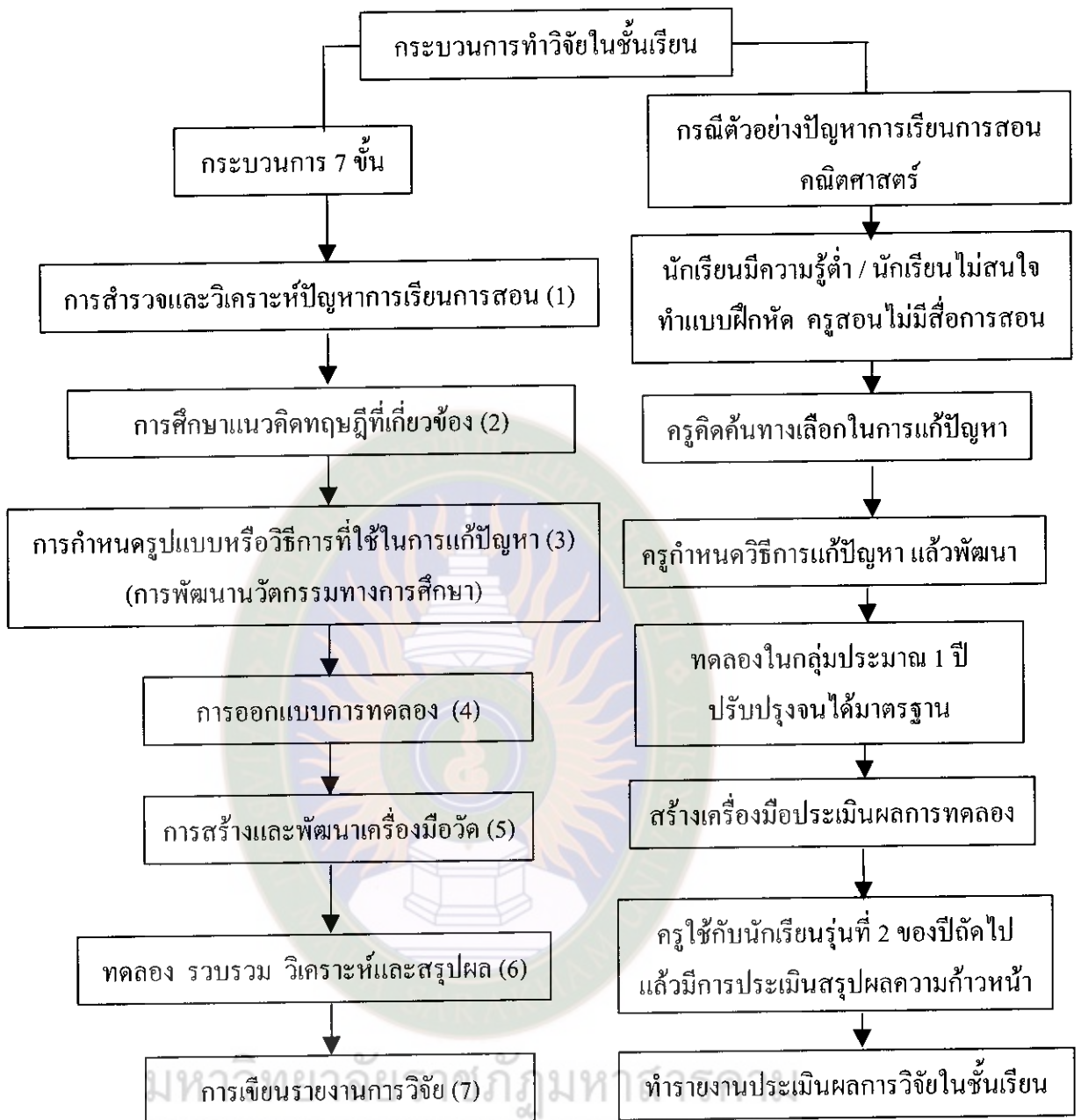
ขั้นตอนที่ 6 การทดลอง การรวบรวม การวิเคราะห์ และสรุปผล

เมื่อครู อาจารย์สร้างนวัตกรรมและเครื่องมือวัดเสร็จแล้ว ขั้นต่อไปคือ นำเอานวัตกรรมนั้นไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง และเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ตามแนวทางที่กำหนด ซึ่งการทดลอง การรวบรวม การวิเคราะห์และสรุปผลข้อมูล ถ้าจะให้เป็นไปตามแนวทางที่ถูกต้อง จะต้องปฏิบัติตามปฏิบัติงานดังกล่าวแสดงเวลา และระยะเวลาของการดำเนินงานแต่ละขั้นตอนด้วย

ขั้นตอนที่ 7 การเขียนรายงานการวิจัย

การเขียนรายงานการวิจัยเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการวิจัย เป็นการรายงาน งานวิจัยตั้งแต่ เริ่มต้นวิเคราะห์และสำรวจปัญหา การพัฒนารูปแบบการทดลองใช้รูปแบบเพื่อแก้ปัญหา จนกระทั่งถึงการวิเคราะห์ผล ผลสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ การเขียนรายงานนั้นมีประโยชน์อย่างมากทั้งต่อตัวครู อาจารย์ และผู้อื่น เพราะการเขียนรายงานการวิจัยเป็นการเสนอสิ่งที่ได้ศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบให้ผู้อื่นทราบ เพื่อจะได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม หรือนำไปใช้ประโยชน์อ้างอิงได้

กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนตามแบบที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ดังแผนภาพที่ 8

แผนภาพที่ 8 กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนตามแบบของหน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา

2.5.8 การวิจัยในชั้นเรียนมีกระบวนการที่ต่อเนื่องและเป็นระบบคือ เริ่มต้นจากการสำรวจสภาพการปฏิบัติงานว่ามีปัญหาอะไรบ้าง วางแผนเพื่อแก้ไขปัญหา ลงมือปฏิบัติตามแผนแล้วสะท้อนผลการปฏิบัติเพื่อเริ่มต้นใหม่ ซึ่งแต่ละขั้นตอนมี รายละเอียด ดังนี้ (ประวิต เอราวรรณ์. 2542)

1) การสำรวจสภาพการปฏิบัติงาน เป็นขั้นตอนของการสำรวจสภาพการปฏิบัติงานของครูว่ามีปัญหาอะไรบ้างแล้ววิเคราะห์ว่าปัญหานั้นมีสาเหตุมาจากอะไรและ

จะสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขสภาพการปฏิบัติงานในส่วนใดบ้างซึ่งสามารถสำรวจได้จากกิจกรรมการเรียนการสอนพฤติกรรมนักเรียนสภาพแวดล้อมและบริบทต่าง ๆ ของโรงเรียน การสำรวจและการวิเคราะห์ปัญหาดังกล่าว จะนำไปสู่การเข้าใจปัญหาอย่างชัดเจนและสามารถจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยได้

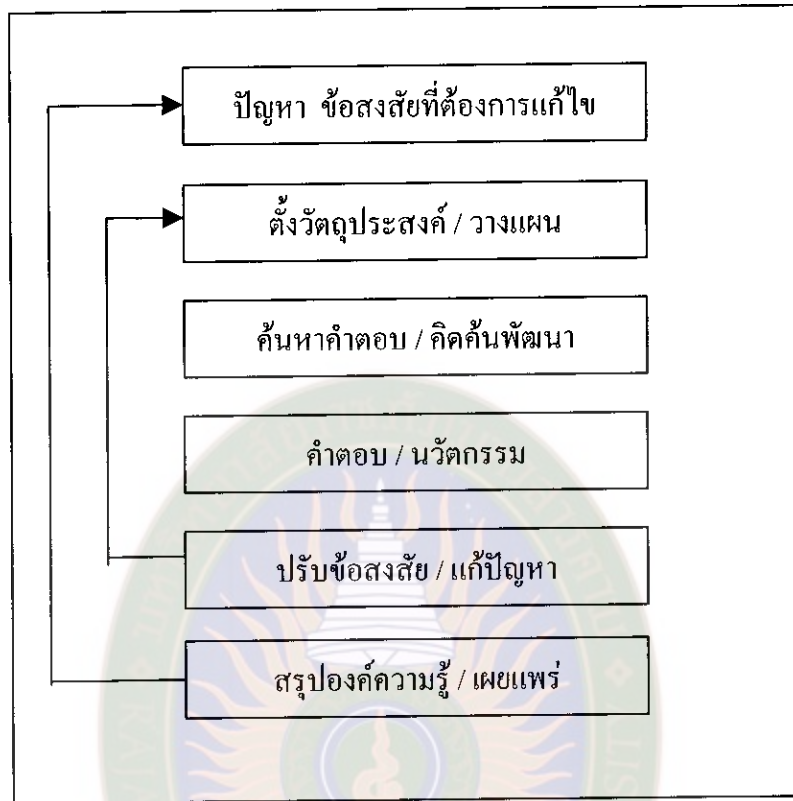
2) การวางแผน เป็นขั้นตอนสำหรับกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนด วิธีการ และการวางแผนเพื่อลงมือปฏิบัติ ในการค้นหาคำตอบ หรือพัฒนานวัตกรรมและการแก้ไข หรือเปลี่ยนแปลงสภาพการปฏิบัติเป็นปัญหา

3) การลงมือปฏิบัติ เป็นขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนที่กำหนด

4) การสะท้อนผลการปฏิบัติ

หลังจากที่มีการปฏิบัติเพื่อแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาตามแผนจนปรากฏผลแล้ว นักวิจัยต้องมีการสะท้อนผลการปฏิบัติว่ามีสิ่งใดที่เกิดขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาไปบ้าง เพื่อสรุปผลและวางแผนปรับปรุงใหม่หรือแก้ปัญหาคือใหม่ต่อไป

จากกระบวนการดังกล่าว จะเห็นว่าการทำงานวิจัยในชั้นเรียนมุ่งที่จะแสวงหาคำตอบ หรือพัฒนานวัตกรรมควบคู่ไปกับการนำเอาคำตอบหรือนวัตกรรมนั้นไปใช้แก้ปัญหาที่ครูกำลังประสบอยู่ ซึ่งเป็นวงจรต่อเนื่องไม่สิ้นสุด ครูจึงสามารถปรับปรุงประยุกต์ให้เข้ากับการทำงานปกติของตนเองได้ ดังนั้นการทำงานวิจัยในชั้นเรียนของครูไม่ใช่การเริ่มต้นงานชิ้นใหม่ แต่เป็น การวิเคราะห์วางแผนและจัดระบบการทำงานเดิมของครูให้เป็นกระบวนการทำงาน ที่เป็นการวิจัยในชั้นเรียนไปด้วย วงจรการทำงานวิจัยในชั้นเรียนมี ดังนี้

แผนภาพที่ 9 วงจรการวิจัยในชั้นเรียน

2.5.9 อย่างไรก็ตามขั้นตอนในการทำวิจัยในชั้นเรียนจากนักการศึกษาที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้ อาจจะยืดหยุ่นได้ขึ้นอยู่กับนักวิชาการแต่ละคนจะกำหนดสำหรับผู้วิจัยเห็นว่าจะทำให้ภาพกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนที่ชัดเจน ขอแบ่งกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนออกเป็น 8 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) สำรวจและวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอน
- 2) ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
- 3) กำหนดรูปแบบหรือวิธีการที่ใช้แก้ปัญหา
- 4) ออกแบบงานวิจัย
- 5) สร้างและพัฒนาเครื่องมือ
- 6) การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 7) วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย
- 8) เขียนรายงานและเผยแพร่งานวิจัย

2.6 ปัญหาและอุปสรรคของการทำวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียนจะช่วยให้ครูมีวิถีชีวิตของการทำงานครูอย่างเป็นระบบ เห็นภาพของงานตลอดแนวแต่ในความเป็นจริงนั้น ครูคิดว่า การวิจัยเป็นเรื่องที่ยากยิ่งในการทำจึงเป็นปัญหาตลอดมา

2.6.1 ปัญหาการดำเนินโครงการวิจัยในหน่วยงานของจังหวัดไว้ ดังนี้
(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2540)

1) ปัญหาการเลือกเรื่องที่จะทำการวิจัย ซึ่งมีปัญหา ดังนี้

1.1) ผู้วิจัยในระดับจังหวัดไม่สามารถทำวิจัยในรูปแบบที่ต้องการได้อย่างอิสระ เพราะสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กำหนดให้ทำวิจัยเชิงทดลองเท่านั้น

1.2) การเลือกปัญหาในการนำมาทำวิจัยยังวิเคราะห์ไม่ชัดเจน

1.3) เรื่องที่จะนำมาทำวิจัยยังไม่สอดคล้องกับสถานการณ์

1.4) เรื่องที่ทำวิจัยมักจะซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น เนื่องจากขาด

การเผยแพร่ ผลงานวิจัย

1.5) ผู้วิจัยมักทำการวิจัยในเรื่องที่ตนถนัด และสนใจมากกว่าที่จะทำวิจัยเพื่อ แก้ปัญหาของนักเรียน

1.6) ผู้ร่วมงานมักไม่ให้ความร่วมมือในการเลือกเรื่องที่จะทำวิจัย ทำให้ไม่ได้ หัวข้อเรื่องที่เป็นปัญหาจริง ๆ

2) ปัญหาการเขียนโครงการ

2.1) ในระดับจังหวัด ขาดแคลนข้อมูลและเอกสารที่ใช้สำหรับอ้างอิงในการเขียนโครงการวิจัย

2.2) ขาดความรู้ในการเขียนโครงการวิจัย

2.3) หน่วยงานในระดับสูงขึ้นไป ไม่มีตัวอย่างเพื่อใช้เป็นแนวทางในการเขียนโครงการวิจัย

3) ปัญหาในการวางรูปแบบการวิจัย

3.1) ขาดที่ปรึกษา เนื่องจากในหน่วยงานไม่มีผู้มีความรู้ทางการวิจัย

3.2) ผู้วิจัยขาดความรู้ในการวางรูปแบบการวิจัย

4) ปัญหาในการเลือกสถิติสำหรับใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1) ผู้วิจัยขาดความรู้ และไม่มั่นใจในการเลือกใช้สถิติให้ถูกต้องและ

เหมาะสม

- 4.2) ขาดที่ปรึกษาทางสถิติ
- 5) ปัญหาในการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล
 - 5.1) ในระดับจังหวัดขาดเครื่องมือคิดคำนวณที่มีประสิทธิภาพ
 - 5.2) ขาดกำลังและมีเวลาค่อนข้างจำกัด
 - 5.3) ขาดความรู้ในการคิดคำนวณและการใช้เครื่องมือคิดคำนวณ
- 6) ปัญหาในการเขียนรายงานการวิจัย
 - 6.1) แหล่งค้นคว้าด้านวิชาการในท้องถิ่นมีน้อย ทำให้ขาดเอกสารในการอ้างอิงในการเขียนรายงาน
 - 6.2) บุคลากรผู้ช่วยและเวลาในการเขียนรายงานการวิจัยมีจำกัด
 - 6.3) หน่วยงานในระดับสูงขึ้นไป ไม่กำหนดมาตรฐานการเขียนรายงานการวิจัยที่ชัดเจนมาให้
 - 6.4) ขาดความถนัด และประสบการณ์ในการเขียนรายงานการวิจัย
- 7) ปัญหาการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 7.1) ผู้บริหารไม่ให้การสนับสนุนเนื่องจากขาดความรู้ ความเข้าใจ ไม่เห็นความสำคัญและไม่สนใจการวิจัย
 - 7.2) ผู้เกี่ยวข้องระดับต่าง ๆ ในหน่วยงานยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และความ สนใจในการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 7.3) ขาดงบประมาณสนับสนุนในการเผยแพร่และการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 7.4) ไม่มีโครงการรองรับในการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 7.5) ผู้ใช้ผลการวิจัยไม่แน่ใจ ทำให้ให้นำผลการวิจัย ไปใช้ผิด ๆ
 - 7.6) ผู้ใช้ผลการวิจัยไม่มีความมั่นใจในการนำผลการวิจัยไปใช้
- 8) ปัญหาด้านความรู้และความสามารถของบุคลากรที่ดำเนินการวิจัย
 - 8.1) บุคลากรในระดับโรงเรียนมีความรู้ด้านการวิจัยน้อย เนื่องจากไม่ได้รับการ อบรมหรือฝึกทักษะทางการวิจัย
 - 8.2) จำนวนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านการวิจัย ในระดับโรงเรียน มีน้อย
 - 8.3) ขาดผู้รู้ที่สามารถให้คำปรึกษาในการทำวิจัยในการทำวิจัยแก่ผู้วิจัย

8.4) บุคลากรในระดับโรงเรียนระดับจังหวัดต้องรับผิดชอบงาน

หลายด้าน

8.5) บุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการวิจัยบางขั้นตอนไม่เข้าใจจุดประสงค์ของการวิจัย จึงทำให้การวิจัยไม่ดำเนินไปตามธรรมชาติ

9) ปัญหาด้านงบประมาณที่ใช้ในการวิจัย

9.1) การจัดสรรงบประมาณล่าช้า ไม่ทันการณ์

9.2) มีปัญหาการใช้เงินงบประมาณ เนื่องจากช่วงปีงบประมาณกับช่วงปีการศึกษาคาบเกี่ยวกัน ทำให้ไม่สามารถใช้เงินงบประมาณได้ในช่วงเวลาที่ต้องดำเนินการวิจัยบางขั้นตอน

9.3) งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ

9.4) การเบิกจ่ายงบประมาณกระทำไม่ได้ลำบาก

10) ปัญหาด้านอื่น ๆ เช่น

10.1) ขาดบุคลากรช่วยทำงานวิจัย โดยเฉพาะด้านธุรการ ทำให้ไม่สะดวกและได้ผลงานล่าช้า

10.2) มีโครงการอื่นแทรกซ้อนทำให้การดำเนินการวิจัยล่าช้า

10.3) ขาดแหล่งค้นคว้าด้านวิชาการ ตำรา เอกสารอ้างอิง

10.4) ขาดวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการวิจัย เช่น อุปกรณ์การพิมพ์ เป็นต้น

10.5) บุคลากรอื่น ๆ ไม่สนใจงานวิจัย

10.6) ผู้ตอบแบบสอบถามการวิจัยต้องไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

2.6.2 ปัญหาในการทำวิจัยและการนำผลวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนาโรงเรียน
ดังต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2530 : 102)

1) ไม่มีการศึกษาวิจัยเฉพาะเรื่องที่ตรงกับปัญหาที่โรงเรียนต้องการอย่างเพียงพอ

2) งานวิจัยที่มีอยู่ได้เสนอแนวทางหรือวิธีการนำไปปฏิบัติอย่างแท้จริง

3) เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโรงเรียนไม่ได้แพร่หลาย

เข้าไปสู่โรงเรียน

4) ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโรงเรียน ยังไม่มีมาตรฐานการที่จะมั่นใจได้ว่าจะเป็นงานวิจัยที่มีคุณภาพพอที่จะนำไปพัฒนาโรงเรียนได้

5) นักวิจัยภายนอกมักมองไม่เห็นสภาพปัญหาของโรงเรียนที่แท้จริง จึงไม่สามารถสร้างงานวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน

6) นักวิจัยระดับโรงเรียนยังไม่เข้าใจเรื่องงานวิจัย จึงไม่สามารถเก็บข้อมูลพื้นฐานให้เป็นระบบได้

7) นักวิจัยไม่ได้ชี้แจงส่วนสำคัญของงานวิจัยที่จะนำไปแก้ปัญหาภายในชั้นเรียน

8) ผู้บริหารไม่เข้าใจวิธีแก้ปัญหา โดยใช้ผลงานวิจัย

9) ผู้บริหารส่วนหนึ่งไม่เห็นความสำคัญของงานวิจัย จึงไม่ส่งเสริมให้มีการแก้ปัญหาโดยวิธีการวิจัย

2.6.3 การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียนพบปัญหาในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียน ดังนี้

1) งานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ส่วนใหญ่นั้นเป็นวิธีและรูปแบบการสอนแบบทั่วๆ ไป และเป็นงานวิจัยที่เน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่าเน้นกระบวนการคิดและการปฏิบัติ ซึ่งเป็นงานวิจัยที่ยังไม่มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนเท่าที่ควร

2) ผู้ใช้ผลงานวิจัยกับผู้ที่วิจัยไม่ใช่คนเดียวกัน จึงไม่เห็นความสำคัญของงานวิจัย

3) ครูผู้สอนไม่เข้าใจระเบียบวิธีวิจัยไม่มีความรู้และเวลาในการทำวิจัย

4) ผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนมีน้อยและงานวิจัยที่มีส่วนใหญ่มักทำในหัวข้อกว้าง ๆ ไม่ได้เจาะลึกไปถึงห้องเรียน ผู้สอนและนักเรียนอย่างแท้จริง

5) การจัดการเรียนการสอน การกำหนดเนื้อหาหลักสูตรต่าง ๆ ขาดการใช้ข้อมูลจากการวิจัย ส่วนมากใช้การลอกเลียนจากต่างประเทศ

นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการที่ให้ครูรู้จักการแสวงหาข้อมูลที่เชื่อถือได้และเป็นระบบด้วยการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อนำมา แก้ปัญหาการเรียนของนักเรียนและการสอนของครู แต่สภาพการปฏิบัติกลับส่งผลตรงกันข้าม กล่าวคือครูที่ต้องการเลื่อนตำแหน่งต่างพยายามหาทางที่จะทำรายงานออกมาเพื่อให้ตนเองได้รับตำแหน่ง โดยไม่ได้มุ่งที่จะนำผลงานดังกล่าวกลับไปสู่ ชั้นเรียน เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียน ครูจึงทิ้งนักเรียน เกิดการแสวงหาตำแหน่ง เกิดปัญหาการบริหารงานในโรงเรียน เกิดผลกระทบต่อนักเรียนและวงการศึกษา และไม่เป็นการพัฒนาการเรียนของนักเรียนและการสอนของครูเป็นต้น

สรุปได้ว่า ปัญหาที่ประสบในการดำเนินการเพื่อการวิจัยทางการศึกษา หรือการวิจัยในชั้นเรียนนั้น จะเป็นปัญหาที่สืบเนื่องมาจากการขาดปัจจัยที่เอื้อต่อการวิจัยในชั้นเรียน ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้วิจัยที่ขาดพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการวิจัย ครูผู้วิจัยไม่มีเวลาเพียงพอหรือแม้กระทั่งครูไม่เข้าใจความมุ่งหมายของการวิจัยในชั้นเรียน โดยมุ่งนำผลวิจัยที่ได้เพื่อเสนอขอเลื่อนตำแหน่ง แต่ไม่ได้นำผลการวิจัยไปใช้แก้ปัญหา หรือพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียน ปัญหางบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอ ปัญหาขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้และสนับสนุนการวิจัย ตลอดจนปัญหาการไม่ได้รับความร่วมมือหรือเห็นความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนจากบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหาร เพื่อนร่วมงานหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

2.6.4 ปัจจุบันครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ทั่วประเทศหรือร่นในการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นอันมาก แต่ปัญหาในการวิจัยของครูพอสรุปได้ ดังนี้ (สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม. 2540 : 27 36)

- 1) ปัญหาในเรื่องการไม่มีเวลา เพราะครูให้เวลากับงานสอนเป็นสำคัญ จึงไม่มีเวลาเพียงพอสำหรับการทำวิจัย ฉะนั้นครูจึงต้องบริหารเวลาให้ดี และต้องทำงานอย่างเป็นระบบ ใช้เวลาว่าง เช่น ช่วงปิดภาคเรียนครูต้องวิเคราะห์วางแผน เตรียมอุปกรณ์เครื่องมือให้พร้อม และเมื่อเปิดภาคเรียนมาครูจะได้เริ่มทำตามแผนการวิจัยตลอดภาคเรียน แล้วใช้เวลาในช่วงปิดภาคเรียนอีก 2-3 สัปดาห์ เป็นอย่างน้อย สำหรับวิเคราะห์สรุปผลและผลิตงาน
- 2) ปัญหาเกี่ยวกับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้การช่วยเหลือทางด้านวิชาการ โดยเฉพาะในเรื่องสถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล
- 3) ปัญหาเรื่องการผลิตและรายงานผลการวิจัยที่ต้องการผู้ช่วยผลิตตัวรายงานทั้งหลายจากการนำเสนอปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยในชั้นเรียน สรุปปัญหาและอุปสรรคมี 3 ด้าน คือ ด้านผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้อง ด้านงบประมาณสนับสนุนการวิจัย และด้านวัสดุอุปกรณ์ และแหล่งข้อมูลในการทำวิจัย

2.7 การสนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ. (2533) ได้สรุปและเรียบเรียงแนวคิดเพื่อการส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัยของครูจากนักวิจัย นักวิชาการ นักการศึกษา รวมทั้งคณะครู อาจารย์ ผู้สอน ทั้งในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา ทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค ที่เข้ามาวางแผนเพื่อกำหนดทิศทางของการพัฒนาคุณภาพงานวิจัยทางการศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพของ

ท้องถิ่นทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งจัดประชุมปฏิบัติเกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษาโดย กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ เมื่อวันที่ 11 – 13 กันยายน 2533 ที่จังหวัดลพบุรี สรุปประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ดังนี้

1. ควรให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษา เกี่ยวกับการวิจัยแก่ครู โดยการจัดตั้งเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาการวิจัยในระดับจังหวัด ในแต่ละจังหวัดก็ให้มีหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ประสานที่ชัดเจนทั้งในด้านภาระหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของแต่ละท้องถิ่น
2. จะต้องจัดตั้งศูนย์สารสนเทศในระดับจังหวัด และกลุ่มโรงเรียนเพื่อบริการข่าวสารและอำนวยความสะดวกในการใช้เป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญในการศึกษาค้นคว้าที่เป็นประโยชน์ ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในแต่ละท้องถิ่นอย่างแท้จริง
3. ควรเน้นให้ทุก ๆ หน่วยงานทางการศึกษาดังแต่ระดับผู้บริหารจนถึงระดับผู้ปฏิบัติได้ตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัยกับการพัฒนาการเรียนการสอน โดยเฉพาะในระดับสถาบันการศึกษาจะต้องมีครูผู้นำทางการวิจัยทุก ๆ สถาบันการศึกษา
4. รัฐต้องให้ความสำคัญของการจัดสรรงบประมาณ เพื่อการวิจัยทางการศึกษาของชาติและควรให้ภาคเอกชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการให้ทุนสนับสนุนการวิจัยทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาร่วมกันอย่างต่อเนื่องและมีการติดตามดูแล และประเมินผลอย่างใกล้ชิด
5. ควรให้การอบรม ประชุม สัมมนา ให้ความรู้ความเข้าใจและแนวทางการปฏิบัติงานวิจัยให้กับครูอาจารย์ผู้สอนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งชี้แนะแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนด้วยกระบวนการของการวิจัยให้ทิศทางที่ถูกต้อง และสอดคล้องกับความต้องการของแต่ละท้องถิ่น
6. จะต้องสร้างความร่วมมือซึ่งกันและกันในระหว่างหน่วยงานต่อหน่วยงานทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ในการแลกเปลี่ยนข่าวสารหรือข้อมูลทางการวิจัยการศึกษา อาจมีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงที่เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ระหว่างผู้ทำการวิจัยกับผู้นำผลการวิจัยไปใช้อย่างต่อเนื่องและทั่วถึง
7. จะต้องช่วยกันสร้างขวัญกำลังใจสำหรับนักวิจัยท้องถิ่น ให้มีความมุ่งมั่นในงานวิจัยเพื่อพัฒนาอย่างแท้จริง โดยเฉพาะการเรียนการสอนตามหน้าที่ที่รับผิดชอบในโรงเรียน

8. ควรให้ความสำคัญต่อครูผู้ทำวิจัยในสถาบันการศึกษาที่ได้ผลิตผลงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ตามภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ เช่น การเผยแพร่เกียรติคุณของนักวิจัยการคัดเลือกผลงานวิจัยดีเด่นทั้งในระดับจังหวัด เขตการศึกษาและระดับประเทศ

9. ควรให้มีการปลูกฝังจริยธรรมและจรรยาบรรณของนักวิจัยในท้องถิ่นเพื่อสร้างความรักและศรัทธาต่อการพัฒนาการวิจัย

10. ควรจัดให้มีชมรมนักวิจัยในแต่ละจังหวัด เพื่อทำหน้าที่ประสานกิจกรรมการวิจัยการพัฒนาการเรียนการสอนในท้องถิ่น

11. กำหนดบทบาทและหน้าที่ของเครือข่ายการวิจัยให้ชัดเจน โดยพิจารณาถึงอุปสรรคและความต้องการทั้งในระดับผู้ปฏิบัติและระดับผู้บริหารในแต่ละหน่วยงาน ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

12. จะต้องจัดตั้งองค์กรและบุคลากรประสานงานวิจัยในระดับเขตการศึกษาและระดับจังหวัดและเป็นหน่วยงานอิสระทางการวิจัย ทั้งนี้ไม่เพียงแต่หน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้น แต่รวมถึงหน่วยงานทางการศึกษาอื่น ๆ เช่น มหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษาเอกชน เป็นต้น ให้ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวิจัยด้วย และประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษาของชาติได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาการศึกษาด้วยระบบเทคนิควิธีการของกระบวนการวิจัย

2.7.1 ผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมสนับสนุนครูผู้สอนในโรงเรียนให้มีกำลังใจ และสามารถทำงานวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้เสนอบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริม และสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูภายในโรงเรียน 5 ประการ ดังนี้ (บัญญัติ อึ้งสกุล. 2539 : 61)

1) การส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในโรงเรียน ที่เป็นการกระตุ้นและสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในโรงเรียนจนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งผู้บริหารหรือหน่วยงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ไม่ค่อยสนใจในการจัดกระบวนการบริหารให้เอื้อต่อการดำเนินงานวิจัยในโรงเรียนที่สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียน เพื่อให้เกิดคุณประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานวิจัยในโรงเรียนของครู ได้แก่

1.1) จัดให้มีนโยบายหรือข้อกำหนดเพื่อสนับสนุนการทำวิจัยที่ชัดเจน

1.2) ประชุมชี้แจงคณะครูเพื่อให้ทราบนโยบาย วัตถุประสงค์และบทบาทที่ครูต้องการทำวิจัย เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

1.3) สนับสนุนให้มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการวิจัย

1.4) หาอุปกรณ์ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการทำวิจัย เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องคิดคำนวณ กระดาษอัดสำเนา เป็นต้น

1.5) จัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการทำวิจัย เช่น จัดให้มีห้องหรือมุมใดมุมหนึ่ง สำหรับศึกษาค้นคว้างานวิจัย

1.6) ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนในการจัดหาเอกสารตำรา และงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อครูผู้ทำวิจัย

1.7) จัดให้มีการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศการวิจัยด้านการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อทำวิจัย

1.8) ติดตามดูแลการทำวิจัยของครูให้เป็นไปตามเป้าหมายของแผนปฏิบัติการวิจัย

1.9) ติดตามเพื่อให้รับรู้ปัญหาข้อบกพร่อง จุดเด่น จุดด้อยของครู จนได้จุดที่ควรปรับปรุงครูให้ทำวิจัย

2) การให้ความยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียนที่เป็นการให้เกียรติและยกย่องครูที่มีความสามารถในด้านการวิจัย ซึ่งผู้บริหารหรือหน่วยงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ไม่ค่อยให้ความสำคัญที่จะทำให้ครูเกิดกำลังใจ และความภาคภูมิใจในผลงานการวิจัยของ ตนเอง รวมทั้งเผยแพร่ผลการวิจัยให้เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ได้แก่

2.1) ให้การยกย่องชมเชยแก่ครูผู้ทำวิจัยต่อที่ประชุมในโรงเรียนและที่อื่น ๆ

2.2) ให้เกียรติบัตรหรือรางวัลแก่ครูผู้ทำวิจัย

2.3) สนับสนุนให้ครูผู้ทำวิจัยเป็นตัวแทนเข้าร่วมประชุมสัมมนา ด้านการวิจัยเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

2.4) จัดให้ครูมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านความรู้และประสบการณ์การวิจัย

2.5) ให้ครูมีส่วนร่วมในการเสนอแนะนโยบายในการบริหารงานวิจัย

2.6) จัดและส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมรับผิดชอบในโครงการวิจัยของโรงเรียน

2.7) ส่งเสริมให้ครูที่มีความรู้ความสามารถทางการวิจัยเป็นวิทยากร ถ่ายทอดความรู้ให้ครู

2.8) สนับสนุนให้ครูที่มีความรู้ความสามารถด้านการวิจัยเป็นครูพี่เลี้ยง

ในการทำวิจัยของครู

2.9) ส่งเสริมให้ครูในสาขาวิชาเดียวกันได้มีโอกาสปรึกษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องการทำวิจัยซึ่งกันและกัน

2.10) สนับสนุนให้นำผลการวิจัยไปเผยแพร่ให้เป็นที่ประจักษ์แก่คนทั่วไป

3) การให้ความสำคัญกับงานวิจัยในโรงเรียนที่เป็นการให้ความสำคัญและมองเห็นคุณประโยชน์ของงานวิจัยที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารหรือหน่วยงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ไม่ค่อยสนใจในการกระตุ้นให้ครูแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ต่อการปรับปรุงการเรียนการสอน ได้แก่

3.1) ชี้นำ กระตุ้นให้ครูเกิดการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยเป็นพื้นฐาน

3.2) ส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยและค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการเรียนการสอน

3.3) สนับสนุนให้ครูมีโอกาสศึกษาหาความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการวิจัยเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

3.4) เปิดโอกาสให้ครูไปค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ นอกโรงเรียน ในเวลาว่างจากการสอน

3.5) ส่งเสริมให้ครูศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม โดยการแนะนำให้ครูอ่านหนังสือ ตำรา เอกสารและวารสารต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

3.6) ติดต่อประสานงานเพื่อแสวงหาแหล่งความรู้หรือที่ปรึกษางานวิจัยให้ครูทราบ

3.7) จัดให้มีการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจและแนวปฏิบัติงานวิจัย

3.8) จัดให้มีการประชุมปฏิบัติการวิจัย เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของครู

3.9) จัดให้มีการเชิญวิทยากรมาบรรยายเสริมความรู้เรื่องการวิจัย

3.10) นำผลงานวิจัยในโรงเรียนไปใช้เพื่อวางแผนการกำหนดนโยบายของโรงเรียน

4) การมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียนที่เป็นพันธะผูกพันที่จะต้องปฏิบัติต่อครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารหรือหน่วยงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่

ไม่ค้อย สนใจและเอาใจใส่ดูแลเพื่อให้ครูทำวิจัยในโรงเรียนได้รับความช่วยเหลือ ทั้งในด้านความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยจนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ได้แก่

- 4.1) จัดระบบดูแลเอาใจใส่ครูให้ทำการวิจัยที่สอดคล้องกับหน้าที่ความรับผิดชอบของตน
- 4.2) พยายามให้คำแนะนำด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัยเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครู
- 4.3) ให้ความช่วยเหลือครูในการแก้ปัญหาที่มีผลกระทบต่อการดำเนินการวิจัย
- 4.4) มีส่วนร่วมในการให้การนิเทศเกี่ยวกับการวิจัยแก่ครู
- 4.5) มีส่วนร่วมในการแสวงหาทางเลือกใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาที่นำไปสู่งานวิจัยในชั้นเรียน
- 4.6) ส่งเสริมให้มีครูผู้นำด้านการวิจัยเพื่อจูงใจครูให้ทำวิจัย
- 4.7) จัดระบบงานในโรงเรียนให้เอื้อต่อการปฏิบัติหน้าที่ครู เช่น ความเป็นอิสระ กล้าคิด ค้นคว้า และวิจัยทดลองความคิดใหม่ ๆ
- 4.8) มีส่วนร่วมในการเสนอแนะและพิจารณาหัวข้อวิจัย เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน
- 4.9) มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัญหาจนได้แนวทางที่จะนำไปสู่การวิจัย
- 4.10) มีส่วนร่วมในการคิดทางเลือกนวัตกรรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนเพื่อการวิจัย เช่น สื่อหรืออุปกรณ์การสอน เป็นต้น

5) การส่งเสริมในด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งการงานของครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียนที่เป็นการให้บำเหน็จความชอบ หรือการนำไปใช้เลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้นตามภาระหน้าที่ของครูที่เกิดจากผลของการที่ครูได้ทำการวิจัยในโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารหรือหน่วยงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญในการบริหารงานบุคลากรในโรงเรียน โดยใช้ผลงานการวิจัยของครูเป็นเกณฑ์ส่วนหนึ่ง เพื่อการพิจารณาความดีความชอบ หรือการเลื่อนตำแหน่งหน้าที่การงานของครูให้สูงขึ้น ได้แก่

- 5.1) กระตุ้นให้ช่วยผู้ให้ครูคิดปรับปรุงการเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัย อันเป็นความก้าวหน้าของอาชีพครู
- 5.2) การผลิตงานวิจัยในโรงเรียนถือเป็นส่วนหนึ่ง ในการพิจารณาความดีความชอบ

5.3) พิจารณาให้ความดีความชอบแก่ครูที่ทำการวิจัย แล้วนำผลการวิจัยไปปรับปรุงงานในหน้าที่

5.4) ให้โอกาสครูมีผลงานวิจัยได้ศึกษาต่อเพื่อการเลื่อนวิทยฐานะของตน

5.5) ให้การสนับสนุนผลงานวิจัยของครู เพื่อนำไปขอเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น

5.6) เปิดโอกาสให้ครูผู้ที่มีผลงานวิจัยสามารถสลับเปลี่ยนตำแหน่งหน้าที่การงานในระดับสูงขึ้น

5.7) ส่งเสริมให้ครูมีผลงานวิจัยมีโอกาสก้าวหน้าในการทำงาน

5.8) มอบหมายภาระหน้าที่ให้ครูผู้ที่มีผลงานวิจัย ได้รับผิดชอบในงานที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถสูงขึ้น

5.9) สนับสนุนให้ครูมีผลงานวิจัยให้ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้นำทางวิชาการ

5.10) ส่งเสริมให้ครูผู้ที่มีผลงานวิจัยนำผลงานวิจัยมาเป็นส่วนหนึ่งในการได้รับตำแหน่งอื่นสูงกว่าเดิม

2.7.3 กำหนดนโยบายการวิจัยฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2542 – 2544) สรุปประเด็นที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนได้ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2540)

1) นโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยระบุว่า

ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการวิจัย โดยใช้รูปแบบการวิจัยที่หลากหลาย เพื่อพัฒนานโยบาย และดำเนินงานตามนโยบายของหน่วยงานทุกระดับ และกระบวนการเรียนการสอนนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การบริการและการจัดการ การนิเทศการศึกษา การวัดและประเมินผล ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบุคคล ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ โดยมีเป้าหมายและมาตรการ ดังนี้

เป้าหมายที่ 2 มีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับ ผู้เรียนและระดับการศึกษา

มาตรการ

1. ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการนำเกษตรทฤษฎีใหม่ ตามแนวพระราชดำริเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ใน โรงเรียนและชุมชน

2. ให้มีการวิจัยรูปแบบการดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง เข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ใน โรงเรียนและชุมชน

3. ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้านวิชาชีพที่จะเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ

4. ให้มีการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้

5. ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบกระบวนการเรียนรู้ ที่สามารถพัฒนาผู้เรียน ได้เต็มตามศักยภาพครบทุกด้าน

6. ให้การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ

7. ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรครอบครัวศึกษา

8. ให้มีการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการสร้างทักษะชีวิตของผู้เรียน

9. ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบวิถีชีวิตประชาธิปไตย

10. ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาค่านิยมคุณธรรมจริยธรรมและสำนึกความเป็นไทย

11. ให้มีการวิจัยเกี่ยวกับการเสริมสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องในการอนุรักษ์

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

12. ให้มีการทำวิจัยในชั้นเรียน

2) นโยบายการสร้างและพัฒนาระบบบุคลากรทางการวิจัย ระบุว่า

เร่งรัดให้มีการสร้างและพัฒนาระบบบุคลากรทางการวิจัยขึ้นในหน่วยงานให้มีความรู้ ความเข้าใจในการทำวิจัย และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการทำวิจัย เพื่อพัฒนางานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายและมาตรการ ดังนี้

เป้าหมายที่ 1 มีการสร้างบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นบุคลากรทางการวิจัย
มาตรการ

1. ให้มีการสร้างบรรยากาศทางการวิจัย เพื่อกระตุ้นบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับให้มีความสนใจและเห็นความสำคัญของการวิจัย โดยมีการจัดกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจัดนิทรรศการ การนำเสนอผลงานวิจัย การสัมมนาวิชาการ การจัดมุมวิจัยในหน่วยงาน หรือแหล่งวิชาการฯ

2. ให้มีการให้ความรู้ทางด้านการวิจัยแก่บุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ และสนับสนุนให้ทำการวิจัยรวมทั้งอำนวยความสะดวกให้สามารถทำวิจัยได้อย่างหลากหลาย

3. ให้มีการจัดกิจกรรมให้ความรู้ในรูปแบบของการประชุมสัมมนาทางการวิจัย

4. ให้มีการจัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้ทางการวิจัย แจกจ่ายให้บุคลากรทาง

การศึกษาทุกระดับ

5. ให้มีการอำนวยความสะดวกในการทำวิจัยในรูปแบบการให้ตัวอย่างงานวิจัย เอกสารที่เกี่ยวข้องรวมทั้งให้คำปรึกษาและข้อคิดทางการวิจัย

3) นโยบายการบริหารและการจัดการด้านการวิจัย ระบุว่า

เร่งรัดให้หน่วยงานทุกระดับจัดหาและสนับสนุนให้งบประมาณจัดระบบสารสนเทศ นิเทศ ติดตามและประเมินผล เพื่อให้การดำเนินการวิจัยของบุคลากรและหน่วยงานสามารถดำเนินการวิจัยและนำผลการวิจัยไปพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายและมาตรการ ดังนี้

เป้าหมาย

1. มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานทุกระดับ ให้การอุดหนุนทุนการวิจัยพัฒนาบุคลากรการเผยแพร่การวิจัย การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก การให้บริการ และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการวิจัยได้อย่างทั่วถึง

2. มีการประสานงานกับบุคลากร ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ เพื่อความร่วมมือการระดมสรรพกำลังให้การส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการวิจัย

3. มีการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศเพื่อการวิจัยทั้งภายในและภายนอกหน่วยงานให้มีความสะดวกรวดเร็วและง่ายต่อการศึกษาค้นคว้า

4. มีการนิเทศ ติดตามผลและประเมินผลการทำงานวิจัยอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง มาตรการ

1. ให้หน่วยงานทุกระดับมีการจัดหางบประมาณ สนับสนุนให้ทุนอุดหนุนการวิจัย การพัฒนาบุคลากรการเผยแพร่งานวิจัยอย่างทั่วถึง

2. ให้มีการประสานความร่วมมือกับบุคลากร และองค์กรต่าง ๆ เพื่อให้การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการวิจัย

3. ให้มีการจัดระบบและเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการวิจัยที่เป็นปัจจุบันและทันสมัย

4. ให้มีการจัดทำแผนพัฒนางานวิจัยในทุกระดับ เพื่อให้มีผลงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5. ให้มีการนิเทศ ติดตามและประเมินผลเพื่อให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการวิจัย

6. ให้มีการยกย่อง ชมเชย เชิดชูเกียรติแก่บุคลากรและหน่วยงานที่ผลิตผลงานวิจัยดีมีคุณภาพ

สรุปได้ว่า แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียนดังกล่าวข้างต้นนั้น มุ่งสนับสนุน และส่งเสริมครูผู้ทำวิจัยในปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งโรงเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจะดำเนินการจัดให้มีขึ้น ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ครูผู้ทำวิจัย และมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำวิจัย เพื่อให้ได้ผลงานการวิจัยที่มีประสิทธิภาพ และสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อแก้ไขปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้นั้น ต้องประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านความรู้และทักษะการวิจัย โดยกิจกรรมที่ควรจัดให้ ได้แก่ การจัดให้มีการสัมมนาวิชาการด้านการวิจัย จัดอบรมให้มีความรู้ด้านการวิจัย โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันต่าง ๆ การส่งเสริมการวิจัยเป็นกลุ่ม โดยมีครูผู้นำด้านการวิจัย การส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในหน่วยงานได้มีโอกาสศึกษาต่อ เพื่อเพิ่มวิทยฐานะ ตลอดจนจัดให้คำปรึกษา นิเทศ ติดตามผลการดำเนินการวิจัยอย่างต่อเนื่อง จากผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษา นิเทศก์ หรือบุคคลผู้มีความรู้และเชี่ยวชาญด้านการวิจัย เป็นต้น
2. ด้านการส่งเสริมและการสนับสนุนในการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยกิจกรรมที่ควรจัดให้มี ได้แก่ การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่ครู โดยใช้วิทยากรจากศึกษานิเทศก์ หรืออาจารย์จากสถาบันอุดมศึกษา ตลอดจนการกระตุ้น สร้างความตระหนักให้บุคลากรเห็นคุณค่า และประโยชน์ของการวิจัย การส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือและให้ความช่วยเหลือในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียนจากผู้บริหาร คณะครู ผู้ปกครอง หน่วยงานเอกชน หรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนนักเรียน ในการให้คำปรึกษาและเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำและให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเพื่อช่วยในการทำวิจัยในชั้นเรียนประสบผลสำเร็จ
3. ด้านงบประมาณในการทำวิจัยในชั้นเรียน เพราะการวิจัยเรื่องหนึ่ง ๆ ย่อมต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง ดังนั้นเรื่องเงินอุดหนุนจึงเป็นปัจจัยที่ผู้วิจัยหรือหน่วยงาน ต้นสังกัดจำเป็นต้องมีความสามารถในการแสวงหา หรือจัดสรรงบประมาณสำหรับใช้จ่ายได้อย่างเหมาะสม
4. ปัจจัยด้านเวลาในการทำวิจัยในชั้นเรียน ในการวิจัยแต่ละเรื่องต้องอาศัยเวลาดำเนินการที่ยาวนานมาก ตั้งแต่เลือกหัวข้อ หรือปัญหาที่จะทำวิจัย การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง การเก็บรวบรวม ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การสรุปอภิปรายการวิจัย และการเขียนรายงานการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะต้องบริหารเวลาเพื่อการวิจัยด้วยการทำปฏิทินดำเนินการวิจัย จะช่วยให้การดำเนินการอย่างเป็นระบบ และมีความต่อเนื่อง
5. ด้านแหล่งค้นคว้าและ วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนเครื่องมืออำนวยความสะดวกอื่น ๆ ได้แก่ เอกสาร ตำรา วารสาร งานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง จัดให้มีเครื่องคำนวณ เครื่อง

คอมพิวเตอร์ ผู้เก็บเอกสาร ตลอดจนงานบริการด้านอื่น ๆ ภายในโรงเรียน เพื่ออำนวยความสะดวกในการศึกษาค้นคว้าประกอบการวิจัย

หลายคนมองเห็นว่าการวิจัยในชั้นเรียนเป็นเรื่องยุ่งยากที่ทำให้ต้องเสียเวลาไปกับการศึกษาค้นคว้า แทนที่จะให้เวลากับการเรียนการสอนอย่างเต็มที่ที่ต้องเสียเวลาส่วนหนึ่งไป ซึ่งอันที่จริงแล้ว ถ้านักเรียนไม่พร้อม บรรยากาศสิ่งแวดล้อมไม่เหมาะสม ครูไม่ปรับเปลี่ยนวิธีการสอน เป็นต้น ถึงแม้ครูจะตั้งใจทุ่มเวลากับการสอนอย่างเต็มที่เท่าไรก็ตาม ก็ไม่ทำให้ผลที่ได้รับคุ้มค่า ถ้าครูยังไม่ได้ขจัดปัญหาในชั้นเรียนให้เบาบางลง ตรงกันข้าม ถ้านักเรียนมีความพร้อมที่จะเรียน บรรยากาศเอื้ออำนวย ครูมีเทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ รู้จักใช้สื่อมาช่วยสอน การเรียนรู้ก็จะเกิดขึ้นได้ง่าย โดยครูไม่ต้องเหนื่อยมาก ในทำนองเดียวกัน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก็จะสูงขึ้น การทำวิจัยในชั้นเรียนสามารถทำควบคู่ไปกับการเรียนการสอนได้ สอนไปด้วยวิจัยไปด้วย แล้วนำผลการวิจัยไปใช้แก้ปัญหา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก็จะสูงขึ้น การวิจัยในชั้นเรียนจึงเป็นสิ่งที่ผู้บริหารและนักการศึกษาควรให้การสนับสนุนส่งเสริมให้ครูทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนที่ตนเองรับผิดชอบให้มากขึ้น สิ่งสำคัญ ครูผู้สอนต้องมีความตั้งใจจริง สนใจใฝ่หาความรู้ อย่าคิดว่าตนเองไม่มีความรู้เรื่องแล้วทำวิจัยไม่ได้ การวิจัยในชั้นเรียนมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาพัฒนาการเรียนรู้นักเรียน ยกย่องคุณภาพการเรียนการสอน ดังนั้น จึงไม่เน้นระเบียบวิธีวิจัยมากนัก แต่เน้นที่ผลที่ได้มาใช้กับการแก้ปัญหามากกว่าข้อดีของครูผู้สอนก็คือเป็นผู้ใกล้ชิดกับนักเรียน เป็นผู้ใช้ หลักสูตร โดยตรงย่อมจะต้องมีความรู้ความเข้าใจมากกว่าคนอื่น

2.8 การบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดการศึกษาในระดับช่วงชั้นที่ 4 เป็นการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ซึ่งเป็นการศึกษาระดับกลางที่เชื่อมต่อระหว่างการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาและระดับอุดมศึกษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งทางวิชาการและวิชาชีพที่เหมาะสมกับวัย เหมาะสมกับความต้องการความสนใจและความถนัด เพื่อให้เข้าใจและรู้จักเลือกอาชีพที่เป็นประโยชน์แก่ตนเอง โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณธรรม ความรู้ความสามารถและทักษะต่อจากระดับประถมศึกษา ให้ผู้เรียนได้ค้นพบตนเอง พบความต้องการและความถนัดของตนเอง มีความสามารถในการประกอบอาชีพตาควรแก่วัย รวมทั้งการศึกษาระดับมัธยมศึกษา เป็นการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้ศึกษาตามความถนัดและความสนใจ เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาหรือเพียงพอแก่

การประกอบกรงานอาชีพที่ต้องการและตามที่ถนัด มีคุณธรรม ประกอบอาชีพที่สุจริต อยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและมีสันติสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 12-13) เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามจุดมุ่งหมายนี้ ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทที่สำคัญยิ่งเพราะผู้บริหารเป็นผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของโรงเรียน มีอำนาจในการตัดสินใจให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของโรงเรียนและสนองต่อนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2540 : 4)

2.8.1 ความหมายของการมัธยมศึกษา คือการศึกษาที่วางไว้สำหรับเยาวชนในวัย 12 – 17 ปี เน้นหนักเพื่อให้เป็นเครื่องมือให้กับการเรียนรู้แสดงออกและทำความเข้าใจกับสภาพความเป็นไปของชีวิตที่แท้จริง และเป็นการพัฒนาทัศนคติในด้านการคิดค้น รวมทั้งพัฒนาด้านสังคม ร่างกายและสติปัญญา (มาโนชญ์ เกตติกรกุล. 2539 : 14)

2.8.2 ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาของกรมสามัญศึกษา ตามแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) เพื่อให้การดำเนินการบรรลุผลตามวิสัยทัศน์การพัฒนาการศึกษาของกรมสามัญศึกษา จึงกำหนดยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษา ระยะที่ 8 ไว้ 7 ประการ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2541 : 2)

- 1) จัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง
- 2) การพัฒนาโรงเรียนให้เป็นอุทยานการศึกษาและโลกแห่งการเรียนรู้
- 3) พัฒนาโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐาน
- 4) พัฒนาบุคลากรทุกกลุ่มทุกระดับ
- 5) นำเทคโนโลยีมาใช้จัดการเรียนการสอน การบริหารและการจัดการ
- 6) จัดเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งทางด้านวิชาการและการบริหารจัดการ
- 7) ให้ชุมชน ท้องถิ่น เอกชน หน่วยงานหรือองค์กรอื่น ๆ มีส่วนร่วมในการ

พัฒนาการศึกษา

2.8.3 การบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา ว่า การบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา มีกรอบการดำเนินงานบริหาร โดยแบ่งงานโรงเรียนออกเป็น 4 งาน คือ (โสภาส วิวัฒน์ 2540 : 10-20)

- 1) ฝ่ายธุรการ มีภารกิจหลักคือการวางแผนงานธุรการ การบริหารงานธุรการซึ่งมีหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับ งานสารบรรณ งานการเงิน บัญชีและงานพัสดุ งานบุคลากร งานทะเบียนและสถิติข้าราชการครูและลูกจ้าง รวมทั้งการประเมินผลงานธุรการ
- 2) ฝ่ายวิชาการ มีภารกิจหลัก คือ การวางแผนงานวิชาการ การบริหารงาน

วิชาการซึ่งมีหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับ งานจัดการเรียนการสอน งานการพัฒนาและส่งเสริมทางด้าน วิชาการการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน งานทะเบียนวัดผลและการประเมินผลการ จัดงานวิชาการ

3) ฝ่ายปกครอง มีภารกิจหลักคือ การวางแผนงานฝ่ายปกครองซึ่งมีหน้าที่ ดูแลเกี่ยวกับการปกครองดูแลนักเรียน และการนิเทศติดตามดูแลนักเรียนให้เป็นผู้มีคุณสมบัติ อันพึงประสงค์ งานส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม งานป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมอันไม่ เหมาะสมของนักเรียน การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนตามสังคมและอยู่ใน สังคมอย่างมีความสงบและเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม

4) ฝ่ายบริการ มีภารกิจหลักคือ การวางแผนงานบริการ การบริหารงาน บริการ ซึ่งมีหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับการดำเนินงานต่าง ๆ ที่จะก่อให้เกิดความสะดวก ความคล่อง ตัว สนับสนุนให้ฝ่ายอื่น ๆ ดำเนินการทำงานและกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างราบรื่น สำเร็จลุล่วง ตามวัตถุประสงค์ของงานหรือโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การจัดการด้าน สาธารณูปโภค การจัดบริการน้ำดื่มน้ำใช้ การจัดบริการห้องสมุด การจัดบริการโสต ทัศนูปกรณ์ การจัดบริการแนะแนว การจัดกิจกรรมสหกรณ์

สรุปได้ว่า การบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่ม บุคคลด้านการบริหารจัดการศึกษาแก่เยาวชน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพของคนและ ให้บริการด้านการศึกษา แก่สมาชิกในสังคม เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงาม ให้เป็นสมาชิกที่ดี ของสังคม ภายใต้การบริหารงาน 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายธุรการ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปกครอง และฝ่าย บริการ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

นันทวัน สวัสดิ์ภูมิ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องเส้นทางพัฒนาครูนักวิจัย : การวิจัยรายกรณีครูดีเด่นระดับประถมศึกษา การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเส้นทาง ในการพัฒนาครูนักวิจัย จากวิธีการวิจัยรายกรณีครูดีเด่นระดับประถมศึกษาท่านหนึ่งด้วยวิธี การศึกษาครอบคลุมการศึกษาอัตชีวประวัติ การวิเคราะห์เอกสาร การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เส้นทางพัฒนาไปสู่การเป็นครูนักวิจัยของกรณี ศึกษาเริ่มจาก คุณลักษณะส่วนตัวที่เป็นคนชอบใฝ่หาความรู้ ช่างคิด ชอบอ่าน ชอบเขียน

และรักธรรมชาติ ลักษณะดังกล่าวพัฒนามาด้วยการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานในลักษณะของการสังเกต วิเคราะห์ สังเคราะห์และสังสมประสบการณ์ชีวิต และการทำงานอย่างบูรณาการในหน้าที่ครูที่รักเด็กและปรารถนาจะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก ส่งผลให้เกิดกระบวนการพัฒนาสู่การเป็นครูนักวิจัย ที่ใช้รูปแบบของการวิจัยที่เป็นการวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรศึกษาเป็นรายกรณี การวิจัยพัฒนาส่วนปัญหาของการวิจัยมาจากปัญหาของนักเรียน โดยครูมองเห็นโอกาสของการเรียนรู้คือ มโนทัศน์เริ่มต้นที่สำคัญ การวิเคราะห์ปัญหาซึ่งมีขอบข่ายจากการสังเกตนักเรียนแต่ละคนในวงกว้างไปสู่แนวคิดของการช่วยเหลือเด็กรายบุคคล วัตถุประสงค์ของการวิจัย เป็นการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อใช้ในชีวิตประจำวันและในอนาคตด้วยวิธีสอนอย่างหลากหลาย และในลักษณะบูรณาการเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพและธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็ก ประโยชน์จากการวิจัยคือ การพัฒนานักเรียนพัฒนาตนเองให้สามารถพัฒนาการสอนนักเรียนให้ถูกต้องและสร้างสรรค์ยิ่งขึ้น และผลกระทบสู่การพัฒนาเพื่อนครู

ประภัสสร วงษ์ดี (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องกระบวนการและการใช้ผลผลิตการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูนักวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา : การศึกษาเชิงสำรวจและรายกรณี ผลการวิจัยพบว่า

1. กระบวนการวิจัยของครูนักวิจัย เริ่มจากปัญหาการจัดการเรียนการสอนและขาดความพร้อมของนักเรียน ครูนักวิจัยจะเลือกปัญหาวิจัยที่สามารถประยุกต์ใช้ได้ในการทำงานสอน และเป็นเรื่องที่ตนเองถนัดโดยหัวข้อที่ศึกษามักเป็นเรื่องการพัฒนาวิธีการสอนและสื่อการสอน และการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น เครื่องมือในการวิจัยครูสร้างขึ้นเองโดยมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ นักเรียนในชั้นเรียนของตนเองและการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์ด้วยสถิติบรรยาย

2. ครูได้มีการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน ทั้งในด้านพัฒนาวิธีสอนและสื่อ เพื่อการพัฒนานักเรียน และการพัฒนาการปฏิบัติงานในวิชาชีพครู

เกียรติศักดิ์ วิสูตรรุจิรา (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบความต้องการงานวิจัยทางการศึกษาระหว่างผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐและเอกชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐและเอกชนมีความต้องการงานวิจัยทางการศึกษาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ในทุกด้าน ความต้องการงานวิจัยด้านวิชาการด้านบุคคลและด้านกิจการนักเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความต้องการงานวิจัยด้านธุรการ การเงินและอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนไม่

แตกต่างกัน ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐและเอกชนมีแนวดำเนินการให้ได้มาซึ่งงานวิจัยที่ต้องการ ด้านวิชาการ ด้านบุคคล ด้านกิจการนักเรียน และด้านความสัมพันธ์ชุมชนในทำนองเดียวกัน ยกเว้นด้านธุรการ การเงินและอาคารสถานที่

ประภารัต มีเหลือ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาสมรรถภาพของครูนักวิจัย ด้วยการใช้แบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นของครูนักวิจัยที่มีตำแหน่งเป็นอาจารย์ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 348 คน เกี่ยวกับสมรรถภาพที่จำเป็นของครูนักวิจัยและองค์ประกอบของสมรรถภาพครูนักวิจัย ผลการวิจัยพบว่า

1. รายการสมรรถภาพครูนักวิจัยที่สำคัญและจำเป็นมากที่สุด ในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนให้ประสบผลสำเร็จ 10 รายการแรกคือ มีความรู้ในเรื่องเนื้อหาวิชาที่สอนอย่างกว้างขวาง ลึกซึ้ง มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตร สามารถวิเคราะห์วินิจฉัยปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของนักเรียน ได้อย่างถูกต้องตามความเป็นจริง มีความซื่อสัตย์และซื่อตรงในทางวิชาการเป็นนักอ่าน มีความละเอียดรอบคอบ ทำงานเป็นระบบ มีใจกว้างรับฟังและเคารพความคิดเห็นทางวิชาการของผู้อื่น ศึกษาเอกสาร ตำราและสื่อต่าง ๆ เกี่ยวกับวิชาชีพครูอยู่เสมอ มีความคิดอิสระริเริ่มสร้างสรรค์ และมีศรัทธาต่อการวิจัย

2. องค์ประกอบของสมรรถภาพการวิจัยที่สำคัญมี 7 องค์ประกอบ เรียงลำดับคือ ความรู้ความสามารถในระเบียบวิธีวิจัยและการดำเนินการวิจัย ด้านทักษะในการพัฒนาการเรียนการสอน ด้านจรรยาบรรณนักวิจัย ด้านบุคลิกภาพและคุณธรรมของครู ด้านทักษะในการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้านความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้และการใช้ข้อมูลข่าวสาร และด้านความสามารถในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อความรู้

ลัดดา คำพลงาม (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องกระบวนการและผลของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่มีผลต่อพฤติกรรมการสอน เพื่อการศึกษากระบวนการและผลของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่มีต่อพฤติกรรมของครูนักวิจัยในฐานะที่เป็นผู้บริหารจัดการชั้นเรียนและผู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน และศึกษาพฤติกรรมของครูที่มีผลต่อการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการและผลของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน สนับสนุนให้ครูนักวิจัยเกิดความคิด ความมั่นใจในการดำเนินงานและเป็นแรงจูงใจให้ทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน อันสืบเนื่องไปยังลักษณะและพฤติกรรมของครู คือ ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ความสนใจในการค้นคว้า การเห็นโอกาสของการเรียนรู้ ความสนใจในการสังเกตและบันทึกความเอาใจใส่นักเรียน และมีความรับผิดชอบในงานครู

ทั้งนี้กระบวนการและผลของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ทำให้ครุณักวิจัยมีพฤติกรรม ดังนี้ เป็นผู้ร่วมเรียนรู้กับศิษย์และเป็นกัลยาณมิตรของศิษย์ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยมีนักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ มีความยืดหยุ่นทั้งเนื้อหา กิจกรรม สื่อการเรียน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความเข้าใจนักเรียนมากยิ่งขึ้น ทั้งในด้านปัญหาและพฤติกรรมของนักเรียนอันนำไปสู่ สัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน ตลอดจนการให้คำแนะนำและส่งเสริมนักเรียนได้ตรงตามความต้องการและความสามารถ

บุญมี ประพะวะ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมให้ครูในโรงเรียนทำวิจัยในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง แต่มีการส่งเสริมให้ครูมีตำแหน่งหน้าการงานก้าวหน้าอยู่ในระดับมาก

ลัสดา กองคำ (2541 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดใหญ่ มีความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ต้องการนำผลการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนเป็นผลงานทางวิชาการเพื่อขอเลื่อนตำแหน่งและการนำมาใช้สำหรับพัฒนาการเรียนการสอนต้องการความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน การสนับสนุนการทำวิจัยจากผู้บริหาร ต้องการงบประมาณเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนทั้งจากงบประมาณของโรงเรียนและเอกชนและต้องการตำรา เอกสาร วารสารการวิจัย คอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์ดีด ตลอดจนแหล่งค้นคว้าทางวิชาการ และผลงานวิจัยในชั้นเรียนที่เพียงพอสำหรับการทำวิจัยในชั้นเรียน

วิไลวรรณ สมบูรณ์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาและความต้องการการวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีปัญหาและความต้องการการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก ปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนเรียงลำดับดังนี้ คือ ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ด้านการดำเนินการวิจัย ด้านสมรรถภาพในการวิจัย และด้านงบประมาณส่วนความต้องการการวิจัยในชั้นเรียนเรียงตามลำดับคือ ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ด้านงบประมาณ ด้านสมรรถภาพในการวิจัย และด้านการดำเนินการวิจัย

วีรพล ฉลาดเยี่ยม (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวิจัยในชั้นเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาให้

การสนับสนุนการวิจัยอยู่ในระดับปานกลาง ครูประถมศึกษามีความรู้และทักษะในการทำวิจัย อยู่ในระดับน้อย แต่ครูประถมศึกษาที่มีความเห็นว่าตนมีคุณลักษณะของนักวิจัย อยู่ในระดัมาก ปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษา มีอยู่ในระดัมาก ได้แก่ การขาดความรู้เกี่ยวกับหลักการวิจัย ขาดแหล่งค้นคว้าเกี่ยวกับงานวิจัย ขาดงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ สนับสนุนการวิจัย และขาดผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษางานวิจัย นอกจากนี้มีความต้องการในการทำงานวิจัยในชั้นเรียนมีอยู่ในระดัมาก ได้แก่ การสนับสนุนด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการวิจัย และแหล่งศึกษาค้นคว้างานวิจัย

ศักดิ์ดา อุปมาใต้ (2544 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา เขตพัฒนาคุณภาพการศึกษา ลุ่มน้ำพอง พบว่า ด้านสภาพการส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า โรงเรียนส่วนมาก ยังไม่ได้ดำเนินการเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนทำวิจัยในชั้นเรียน ทั้งด้านนโยบาย การวิจัยในชั้นเรียน ด้านงบประมาณ ด้านเวลา ด้านแหล่งศึกษาค้นคว้า วัสดุอุปกรณ์และ เครื่องอำนวยความสะดวกสำหรับการทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านสภาพความรู้ ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ครูผู้สอนที่ทำกรวิจัยในชั้นเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และมีความรู้ความเข้าใจ 3 อันดับสุดท้าย คือ การเลือกใช้สถิติต่าง ๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับลักษณะข้อมูล การแปลผลจากข้อมูลที่วิเคราะห์เรียบร้อยแล้ว และวิธีเขียนผลการวิจัย ส่วนครูผู้สอนที่ไม่ได้ ทำการวิจัยในชั้นเรียนนั้น มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับน้อย คือ การเลือกใช้สถิติต่าง ๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างถูกต้องและ เหมาะสมกับลักษณะ ของข้อมูล การแปลผลจากข้อมูลที่วิเคราะห์เรียบร้อยแล้ว และวิธีการเขียนผลการวิจัย ด้านปัญหาและความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ครูผู้สอนที่ทำกรวิจัยในชั้นเรียน และครูผู้สอนที่ไม่ได้ทำการวิจัยในชั้นเรียนประสบกับปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนที่ คล้ายกัน คือ โรงเรียนยังไม่มีนโยบายสำหรับส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน ขาดงบประมาณ ไม่มีเวลาเพียงพอ ขาดแหล่งสำหรับศึกษาค้นคว้าประกอบการทำวิจัย และครูขาดความรู้และทักษะในการทำวิจัย นอกจากนี้ยังมีความต้องการให้ โรงเรียนส่งเสริม และสนับสนุนทั้งด้านนโยบายการวิจัยในชั้นเรียน ด้านงบประมาณ ด้านเวลา ด้านแหล่งศึกษาค้นคว้า วัสดุอุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวก และด้านความรู้ความเข้าใจสำหรับการ ทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดัมาก

ด้านสภาพการดำเนินการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ครูผู้สอนที่ทำการศึกษาวิจัยในชั้นเรียนได้ดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนตามกระบวนการวิจัยทางการศึกษา วิธีการที่ครูใช้ในการวิจัยในชั้นเรียนส่วนมาก คือ การวิจัยเชิงทดลอง ผลการวิจัยสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนได้ในระดับดีมาก และครูมีการเผยแพร่ผลงานวิจัยในชั้นเรียนด้วยการเข้าร่วมแสดงนิทรรศการทางวิชาการ

มานพ วรรณารักษ์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพปัจจุบันและความต้องการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาและส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติ และสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับกิจกรรมที่ดำเนินการมาก ได้แก่ การแนะนำวิธีวิจัยในชั้นเรียน แนะนำการวิเคราะห์ปัญหาและวางแผนแก้ปัญหาในชั้นเรียน กระตุ้นให้ครูผู้สอนใช้นวัตกรรมใหม่ ๆ ในการเรียน และกระตุ้นให้ครูหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ

2. ผู้บริหารต้องการให้ส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนโดยจัดหาวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้ จัดหาเอกสารวิชาการมาให้ครูได้ศึกษา การศึกษาดูงาน และการประชุมเชิงปฏิบัติการในระดับอำเภอ

3. ในด้านครูผู้สอน เห็นว่า กิจกรรมการพัฒนาส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนส่วนใหญ่ได้มีการปฏิบัติและสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับกิจกรรมที่ดำเนินการมาก คือ การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน

4. ครูผู้สอนต้องการพัฒนางานวิจัยในชั้นเรียนโดยใช้วิทยากรให้ความรู้ ประชุมปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนในระดับอำเภอ ศึกษาดูงานและศึกษาเอกสารตำรา

เพลินพิศ คาศักดิ์ (2546 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ นีวาส จังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า

1. บทบาทในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

1.1 ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ด้านการนำผลงานวิจัยไปใช้ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

1.2 ผู้บริหารโรงเรียน มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารมีสภาพการปฏิบัติโดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ด้านการกำหนดแผนในการทำวิจัยในชั้นเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

1.3 ครูผู้สอน มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการกำหนดแผนในการทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านการกำหนดนโยบายในการทำวิจัยในชั้นเรียน และด้านการนำผลการวิจัยไปใช้

2. ความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่เกี่ยวกับการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ผู้บริหารมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านทรัพยากรและแหล่งทุนในการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยในโรงเรียนขนาดเล็กมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่

3. ความคิดเห็นระหว่างครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่เกี่ยวกับการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ผู้บริหารมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการกำหนดนโยบายในการทำวิจัยในชั้นเรียน ทรัพยากรและแหล่งทุนในการทำวิจัยในชั้นเรียน และที่ปรึกษาในการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เกี่ยวกับด้านทรัพยากรและแหล่งทุนในการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เกี่ยวกับด้านการกำหนดนโยบายในการทำวิจัยในชั้นเรียน การกำหนดแผนในการทำวิจัยในชั้นเรียนและด้านที่ปรึกษาในการทำวิจัยในชั้นเรียน

พุทธชัย ใจชื่น (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ศึกษาความต้องการวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า สภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ความต้องการวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันการวิจัยในชั้นเรียนระหว่างกลุ่มครู พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อเปรียบเทียบความต้องการวิจัยในชั้นเรียนระหว่างกลุ่มครู พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ณัฏวิทย์ ทองคำ (2547 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด โดยได้ทำการศึกษาและเปรียบเทียบ จำแนกตามระดับการศึกษา สาขาที่สำเร็จการศึกษา ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการบริหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน ทั้งโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานของครูผู้ทำวิจัย การพัฒนาความรู้แก่ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน การให้การยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยและการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในงานวิจัย ผู้บริหารที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้บริหารที่สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารต่างก็มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ยุพิน สมร่วง(2547 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับแรงจูงใจในการทำวิจัยของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม ซึ่งได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย เรื่อง อายุ วุฒิการศึกษา ภาระการสอน ประสบการณ์การทำงาน การสนับสนุนการทำวิจัยของผู้บริหาร เจตคติต่อการทำวิจัย การพัฒนาตนเองทางการวิจัยและความรู้ความเข้าใจในการวิจัย กับแรงจูงใจในการทำวิจัยของครูประถมศึกษาในแต่ละด้าน ซึ่งผลการวิจัย สรุปได้ว่า อายุ วุฒิการศึกษา ภาระการสอน ประสบการณ์การทำงาน การสนับสนุนการทำวิจัยของผู้บริหาร เจตคติต่อการทำวิจัย การพัฒนาตนเอง ความรู้ ความสามารถในการวิจัย ส่งผลซึ่งกันและกันกับแรงจูงใจในการทำวิจัยของครู ในการสร้างเจตคติที่ดีต่อการวิจัยและเพิ่มพูนความรู้ความสามารถทางการวิจัย เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้ครูมีแรงจูงใจในการวิจัย ควรมีการส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น จัดภาระงานสอนให้เหมาะสม จัดอบรมฝึกฝนให้ความรู้ทางการวิจัยแก่ครู

บรรจง ฉายศรีวรรณ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต2 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า เมื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน

ทั้งโดยรวมและรายด้าน ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการส่งเสริมให้เกิดผลสำเร็จ ด้านการให้การยอมรับนับถือแก่ครูผู้ทำวิจัย ด้านการพัฒนาความรู้แก่ครูผู้ทำวิจัยอย่างต่อเนื่องและด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานแก่ครูผู้ทำวิจัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

บิเรน รัวส์ (Bielen Dc.Reus : 1975 : 465) ได้ทำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกเสนอต่อ มหาวิทยาลัยฟลอริดา เรื่อง สมรรถภาพบางประการของนักวิจัยสถาบันในวิทยาลัยชุมชน เพื่อวิเคราะห์สมรรถภาพเฉพาะที่นักวิจัยใช้บ่อยที่สุดในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะในวิทยาลัยชุมชน สาเหตุที่ทำให้มีการศึกษาในครั้งนี้มี 2 ประการ คือ มีพื้นฐานมาจากความต้องการด้านการวิจัยเพิ่มมากขึ้นและมีพื้นฐานมาจากคุณภาพของงานวิจัยมีจำนวนน้อยที่ได้รับการพิมพ์เผยแพร่อย่างมีคุณภาพ รายงานการวิจัยที่ได้รับการพิจารณาในการพิมพ์เผยแพร่นั้นเป็นเพราะการออกแบบการพิมพ์ผิดพลาด การใช้วิธีการที่เหมาะสม ตลอดจนข้อค้นพบนั้นไม่มีประโยชน์ เป็นต้น

อเดเร (Adele : 1989 : 348) ได้ศึกษาเรื่อง ครูในฐานะนักวิจัยกับแนวทางที่แตกต่างกันในการรอบรู้พบว่า เขตการศึกษาต้องให้โอกาสครูเข้าร่วมในการวิจัย ข้อเสนอแนะสำหรับนโยบายการพัฒนาบุคลากรเน้นการใช้โปรแกรมครุนักวิจัย พร้อมทั้งจัดให้มีการสนับสนุนจากเพื่อน และยอมรับบทบาทซึ่งกันและกัน ครูประสบปัญหาที่เกิดจากเวลาไม่เพียงพอ ความไม่แน่นอนความไม่สนใจของผู้บริหาร แต่ถ้าเพื่อนให้การสนับสนุนก็จะทำให้แก้ปัญหาบางอย่างได้

สมูร์ซัน (วีรพล ฉลาดเข้ม. 2544 : 48 ; อ้างอิงมาจาก Smulyan .1988 : unpagged) ได้ทำศึกษาเรื่อง “The collaboration process in action research” โดยทำการศึกษากระบวนการร่วมมือกันของทีมวิจัย ซึ่งประกอบด้วยครู 5 คน และนักวิจัยจากมหาวิทยาลัย 2 คน โดยมีการพบปะกันทุก ๆ อาทิตย์ในช่วง 2 ปี ในปีแรกมีการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น เพื่อกำหนดปัญหาซึ่งจะต้องมีความร่วมมือกันในการตั้งวัตถุประสงค์ในปีที่ 2 พวกเขาตระหนักว่าวัตถุประสงค์ของการวิจัยไม่ใช่การเปลี่ยนแปลงโรงเรียนแต่เป็นการพัฒนาบุคลากรและพัฒนาโรงเรียน ผลที่ได้จากความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้ตามความรู้สึกของครู พบว่า ถึงแม้ข้อค้นพบที่จะได้เป็นเพียงส่วนเล็กๆที่มีผลต่อการปฏิบัติแต่ครูทั้ง 5 คน พบว่า ในช่วง 2 ปีนี้ทำให้เขามีความรู้สึก

ที่ดีต่อตนเองและวิชาชีพ มีความเข้าใจในระเบียบวิธีวิจัย มีทักษะในการทำวิจัยมากขึ้น และพร้อมที่จะทำการวิจัยในโอกาสต่อไป

โอเวนส์ Ovens (กิตติพร ปัญญาภิญโญผล. 2541 : 52 ; อ้างอิงมาจาก Ovens. n.d. : unpagged) ได้ศึกษาการใช้กระบวนการวิชาที่ อบรมครูประจำการ ที่สอนวิชาวิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษา ให้รู้จักนำวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนของตนเอง โดยมีครูวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาเป็นคิวดเตอร์ ซึ่งเป็นผู้ติดตามประเมินผลและตัดสินพัฒนาทางวิชาชีพ ในการสอนวิทยาศาสตร์ของครูประถมศึกษา งานวิจัยนี้คือการพัฒนาความก้าวหน้าของคิวดเตอร์ภาคปฏิบัติของการดำเนินการในการกระบวนการวิชาอบรมตรวจสอบความเที่ยงตรง คูแลวิธีการประเมินภาคปฏิบัติ กระบวนวิชาทำนองเดียวกัน ความรู้กับการศึกษาของคิวดเตอร์ โดยเฉพาะระหว่างการศึกษาเข้าไปสังเกตการเรียนการสอนของประถมศึกษา ซึ่งใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ครูประถมศึกษาจำนวน 6 คน ใช้เป็นกรณีศึกษาสำหรับงานภาคปกติและดูแลความเข้าใจการสอนและการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของนักเรียนประถมศึกษาและดูการพัฒนาทางวิชาชีพและการประเมินผลของครูเหล่านี้

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ครูได้เพิ่มพูนทักษะและความเข้าใจในการใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการพัฒนาการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และการเรียนรู้ของนักเรียน ช่วยให้ครูมีความมั่นใจในการพัฒนาความก้าวหน้า ในวิชาชีพจากข้อมูลที่จะสะท้อนประสบการณ์ในชั้นเรียน และจากการเข้าร่วมอภิปรายฉันท์มิตร ผลการวิจัยสนับสนุนความเชื่อในคุณค่าของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในการบูรณาการทฤษฎีและปฏิบัตินำไปสู่การปรับปรุงการสอน ส่วนผู้ที่อยู่ในฐานะคิวดเตอร์ซึ่งเป็นผู้วิจัย งานชิ้นนี้ได้รับความเข้าใจ (เกิดปัญญา) และทำการปรับปรุงภาคปฏิบัติในกระบวนการวิชาอบรมซึ่งนำไปสู่การพัฒนาวิชาชีพด้วย

เคนเนท (Kenneth : 1992 : 369) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาครูนักวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของรัฐเพนซิลวาเนียตอนเหนือ พบว่า มีบทสรุปเกี่ยวกับการวิจัยของครูทั้งหมด 6 ข้อใหญ่ๆ แต่ข้อสรุปที่ 3 ถึง 6 สะท้อนถึงความคิดของผู้เข้าร่วมในประเด็นการวิจัยของครูถึงขั้นตอนการพัฒนานุเคราะห์ โดยข้อสรุปที่ 3 คือ การสนับสนุนและให้ความร่วมมือจากฝ่ายบริหารที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความพยายามทำวิจัยของครู ข้อสรุปที่ 4 คือ การพิจารณาความคิดเห็นโดยผู้เข้าร่วมว่าด้วยการวิจัยในฐานะที่เป็นเครื่องมือพัฒนาวิชาชีพที่ได้ผล ข้อสรุปที่ 5 อธิบายอุปสรรคเด่น ๆ 2 อย่างต่องานวิจัยของครูคือ เวลา และทัศนคติ โดยสรุปที่ 6 คือ การส่งเสริมงานวิจัยของครูใน โรงเรียนของรัฐ Pennsylvania เพื่อพัฒนานุเคราะห์เป็นสิ่งที่เป็นไปได้ อย่างไรก็ตามก็ต้องทำด้วยความสมัครใจ ทำเป็นระบบและร่วมมือร่วมใจกัน

สิ่งที่ได้เพิ่มเติมจากงานวิจัยนี้คือ การอธิบายขั้นตอนการพัฒนาบุคลากร ซึ่งเป็นรูปแบบผสมผสานทฤษฎีและการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในปรากฏการณ์ของชั้นเรียน ทำให้ครูไม่เพียงแต่ได้เปรียบการสอนด้วยการสอบถาม ซึ่งใช้ห้องเรียนเป็นหลักเท่านั้น แต่ยังมีส่วนให้เกิดประโยชน์ต่อวงการวิจัยเพื่อการศึกษาที่ศึกษาว่า

สรุปผลการจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น การวิจัยในชั้นเรียนการวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ซึ่งการวิจัยนั้นกระทำแบบมีขั้นตอนเป็นระบบ ผลการวิจัยสามารถนำไปพัฒนาปรับปรุงในส่วนที่รับผิดชอบให้เกิดผลดีต่อไป และจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่า ผลการทำวิจัยในชั้นเรียนสามารถนำไปพัฒนาปรับปรุงระบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและสามารถนำไปเป็นผลงานทางวิชาการเพื่อของกำหนดตำแหน่งเพื่อให้ได้รับค่าตอบแทนที่สูงขึ้น ในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน ผู้บริหารและเพื่อนร่วมงานควรให้การสนับสนุน ส่งเสริมเพื่อให้งานสำเร็จได้ด้วยดี ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และ ครูผู้สอนมีความต้องการการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลวรรณ สมบูรณ์ (2540 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการทำวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการทำวิจัยในชั้นเรียน อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับศึกษาของ เกียรติศักดิ์ วิสูตรรุจิรา (2540 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบความต้องการทำวิจัยทางการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐและเอกชนในกรุงเทพมหานคร ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมของรัฐและเอกชน มีความต้องการงานวิจัยทางการศึกษาอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับการศึกษาของ ธนฉวีทย์ ทองคำ (2547: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษา บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ที่มีต่อการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด และผลการวิจัย พบว่า บทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และผู้บริหารที่มีระดับการศึกษาต่างกัน สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน และมีประสบการณ์ในการบริหารที่ต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ชูพินิ สมร่าง (2547 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับแรงจูงใจในการทำวิจัยของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม และผลการวิจัยพบว่า ประสบการณ์การทำงานส่งผลซึ่งกันและกันกับแรงจูงใจในการทำงาน ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาความต้องการงานวิจัยในสถานศึกษาในเขตจังหวัดมหาสารคาม และได้ตั้งสมมติฐาน ในการวิจัยว่าครูผู้สอนมีความต้องการงานวิจัยในชั้น

เรียน โดยรวมและรายค้ำอยู่ในระดับมาก ซึ่งในการศึกษาความต้องการพัฒนางานวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนขนาดเล็กที่เปิดสอนถึงช่วงชั้นที่ 4 จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยน่าจะเป็นประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาและปรับปรุงการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY